

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE LA SANTÉ PUBLIQUE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU RENOUVEAU DE LA
SOCIÉTÉ

COMMISSIE VOOR DE VOLKSGEZONDHEID, HET
LEEFMILIEU EN DE MAATSCHAPPELIJKE
HERNIEUWING

mardi

02-05-2006

Après-midi

dinsdag

02-05-2006

Namiddag

cdH	centre démocrate Humaniste
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
ECOLO	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
FN	Front National
MR	Mouvement réformateur
N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	Parti socialiste
sp.a-spirit	Socialistische Partij Anders – Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht
Vlaams Belang	Vlaams Belang
VLD	Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 51 0000/000	Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 51 0000/000	Parlementair stuk van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)	CRIV	voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)
CRABV	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)	CRABV	Beknopt Verslag (blauwe kaft)
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions ; les annexes se trouvent dans une brochure séparée (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken; de bijlagen zijn in een aparte brochure opgenomen (PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)
PLEN	séance plénière	PLEN	Plenum
COM	réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be	www.deKamer.be
e-mail : publications@laChambre.be	e-mail : publicaties@deKamer.be

SOMMAIRE

Questions jointes de - M. François Bellot au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "la perte par la Belgique de fonds européens destinés à l'environnement" (n° 10810) - Mme Colette Burgeon au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "les fonds européens destinés à la protection des zones naturelles" (n° 10871) <i>Orateurs: François Bellot, Colette Burgeon, Bruno Tobback</i> , ministre de l'Environnement et ministre des Pensions	1 1 1
Question de Mme Marie Nagy au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "la norme Euro 5 pour voitures" (n° 11024) <i>Orateurs: Marie Nagy, Bruno Tobback</i> , ministre de l'Environnement et ministre des Pensions	5
Question de Mme Colette Burgeon au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "les conclusions de la VIIIe Conférence des parties à la Convention sur la biodiversité" (n° 11152) <i>Orateurs: Colette Burgeon, Bruno Tobback</i> , ministre de l'Environnement et ministre des Pensions	8
Question de Mme Colette Burgeon au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "l'élimination du bromure de méthyle au 1er septembre 2006" (n° 11324) <i>Orateurs: Colette Burgeon, Bruno Tobback</i> , ministre de l'Environnement et ministre des Pensions	11
Question de Mme Simonne Creyf à la secrétaire d'État au Développement durable et à l'Économie sociale, adjointe à la ministre du Budget et de la Protection de la consommation sur "Fedesco" (n° 9933) <i>Orateurs: Simonne Creyf, Els Van Weert</i> , secrétaire d'État au Développement durable et à l'Économie sociale	13
Question de M. Miguel Chevalier à la secrétaire d'État au Développement durable et à l'Économie sociale, adjointe à la ministre du Budget et de la Protection de la consommation sur "la consommation d'énergie" (n° 10475) <i>Orateurs: Miguel Chevalier, Simonne Creyf, Els Van Weert</i> , secrétaire d'État au Développement durable et à l'Économie sociale	16
Question de M. Dirk Claes à la secrétaire d'État au Développement durable et à l'Économie sociale, adjointe à la ministre du Budget et de la	24

INHOUD

Samengevoegde vragen van - de heer François Bellot aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "het mislopen door België van Europese fondsen voor het milieu" (nr. 10810) - mevrouw Colette Burgeon aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de Europese middelen voor de bescherming van natuurgebieden" (nr. 10871) <i>Sprekers: François Bellot, Colette Burgeon, Bruno Tobback</i> , minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen	1 1 1
Vraag van mevrouw Marie Nagy aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de Euro 5-norm voor wagens" (nr. 11024) <i>Sprekers: Marie Nagy, Bruno Tobback</i> , minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen	5
Vraag van mevrouw Colette Burgeon aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de conclusies van de VIIIe Conferentie van de partijen bij de Conventie betreffende biologische diversiteit" (nr. 11152) <i>Sprekers: Colette Burgeon, Bruno Tobback</i> , minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen	8
Vraag van mevrouw Colette Burgeon aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "het stopzetten van het gebruik van methylbromide vanaf 1 september 2006" (nr. 11324) <i>Sprekers: Colette Burgeon, Bruno Tobback</i> , minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen	11
Vraag van mevrouw Simonne Creyf aan de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie, toegevoegd aan de minister van Begroting en Consumentenzaken over "Fedesco" (nr. 9933) <i>Sprekers: Simonne Creyf, Els Van Weert</i> , staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale economie	13
Vraag van de heer Miguel Chevalier aan de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie, toegevoegd aan de minister van Begroting en Consumentenzaken over "het energieverbruik" (nr. 10475) <i>Sprekers: Miguel Chevalier, Simonne Creyf, Els Van Weert</i> , staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale economie	16
Vraag van de heer Dirk Claes aan de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie, toegevoegd aan de minister	24

Protection de la consommation sur "le projet 'Stade Ouvert'" (n° 10893)

Orateurs: **Dirk Claes, Simonne Creyf, Els Van Weert**, secrétaire d'État au Développement durable et à l'Économie sociale

van Begroting en Consumentenzaken over "het project 'Open Stadion'" (nr. 10893)

Sprekers: **Dirk Claes, Simonne Creyf, Els Van Weert**, staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale economie

COMMISSION DE LA SANTE
PUBLIQUE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU
RENOUVEAU DE LA SOCIETE

COMMISSIE VOOR DE
VOLKSGEZONDHEID, HET
LEEFMILIEU EN DE
MAATSCHAPPELIJKE
HERNIEUWING

du

van

MARDI 2 MAI 2006

DINSDAG 2 MEI 2006

Après-midi

Namiddag

La séance est ouverte à 14.18 heures par M. Yvan Mayeur, président.
De vergadering wordt geopend om 14.18 uur door de heer Yvan Mayeur, voorzitter.

Le **président**: La question n° 9759 de Mme Véronique Ghenne est transformée en question écrite.

01 Questions jointes de

- M. François Bellot au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "la perte par la Belgique de fonds européens destinés à l'environnement" (n° 10810)
- Mme Colette Burgeon au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "les fonds européens destinés à la protection des zones naturelles" (n° 10871)

01 Samengevoegde vragen van

- de heer François Bellot aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "het mislopen door België van Europese fondsen voor het milieu" (nr. 10810)
- mevrouw Colette Burgeon aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de Europese middelen voor de bescherming van natuurgebieden" (nr. 10871)

01.01 **François Bellot** (MR): Monsieur le ministre, le 20 décembre dernier, lors du débat budgétaire du Conseil européen Environnement, après des mois de négociations, les 25 pays de l'Union ont convenu de doter le programme LIFE de 185 millions d'euros. Il s'agit du principal instrument communautaire pour le financement de projets de protection de l'environnement, notamment pour les réserves naturelles.

Selon un accord conclu entre les entités fédérées et le gouvernement fédéral, la délégation belge est composée du ministre fédéral et, alternativement, du ministre flamand ou du ministre wallon en charge de l'Environnement.

Alors que la réunion était capitale, puisqu'elle était l'aboutissement de difficiles négociations relatives à l'affectation de 185 millions d'euros, le représentant belge, le ministre flamand Kris Peeters, a quitté la séance. Il en est résulté que le mécanisme de dotation qui octroyait anciennement 5,64 millions d'euros par an à la Belgique a été modifié sans que notre pays puisse exprimer la moindre observation en séance. La conséquence en est apparemment la perte de 25% de la dotation.

Monsieur le ministre, ce point me semble relativement important et inquiétant d'autant plus que la réunion s'est tenue à Bruxelles.

01.01 **François Bellot** (MR): Overeenkomstig een akkoord tussen de deelgebieden en de federale overheid, is de Belgische delegatie bij de Europese Milieu-raad samengesteld uit de federale minister en, beurtelings, de Vlaamse en de Waalse minister van milieu. Op 20 december jongstleden heeft de Raad zich uitgesproken voor de bestemming van de fondsen van het LIFE-programma, het belangrijkste instrument van de Unie voor de financiering van milieubeschermingsprojecten. Hij heeft de dotatieregeling van dat programma herzien in het nadeel van België, zonder dat ons land zich daartegen heeft kunnen verzetten omdat minister Peeters de vergadering had verlaten.

Mijnheer de minister, wat was uw

Pouvez-vous m'indiquer quelle a été votre position lors de ce débat? Y a-t-il eu négociation intrabelge avant la réunion du 20 décembre?

Ensuite, pouvez-vous m'indiquer s'il ne s'agit pas d'une faute du ministre flamand qui, en quittant son siège, prive nos Régions des moyens indispensables à la préservation de l'environnement?

De plus, quelles démarches comptez-vous entreprendre pour rattraper cette erreur? Comptez-vous réinscrire ce point à l'ordre du jour d'une prochaine séance du Conseil Environnement pour modifier le mécanisme de financement et la répartition des aides européennes?

Par ailleurs, comptez-vous évoquer les conséquences de l'absence du ministre Peeters lors du débat budgétaire du 20 décembre dernier à l'occasion de la prochaine réunion de concertation des entités fédérées avec le gouvernement fédéral afin de trouver une voie de réparation possible du ministre flamand par rapport à cette faute?

Enfin, quelles dispositions allez-vous prendre pour qu'à l'avenir, la Belgique puisse être représentée de manière permanente et efficace au cours de ces réunions du Conseil Environnement?

Je vous remercie.

01.02 Colette Burgeon (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, en décembre dernier, les ministres européens de l'Environnement étaient chargés de modeler les grilles de répartition de "LIFE+", un instrument financier de l'Europe établi pour mettre en œuvre sa politique environnementale. En Belgique, 12% du territoire bénéficie de subsides "vente" qui servent, par exemple, au rachat de terrains à des agriculteurs et à leur classification comme zones de conservation de la faune et de la flore. Malheureusement, les critères de répartition ont été revus. Le critère de densité de population est passé de 10% à 5%. Si la situation n'est pas inversée à partir de janvier 2007, la Région flamande et la Région wallonne perdront chaque année environ un million d'euros de ces fonds européens destinés à la protection des zones naturelles.

Voici donc mes questions: comment cette situation est-elle possible? Quelle est la responsabilité du ministre flamand de l'Environnement dans cette affaire malheureuse? Comptez-vous ouvrir le débat sur ce sujet et comment?

01.03 Bruno Tobbacq, ministre: D'abord, sur le fond du dossier, la position de la Belgique sur cette question a fait l'objet, en 2005, d'une concertation et d'une coordination permanentes entre les différentes autorités. Lors des précédentes réunions du Conseil européen de l'Environnement, la Belgique avait émis de nombreuses réserves par rapport à l'intention de la Commission de retirer de "LIFE+" le financement de la politique relative à la nature pour l'intégrer dans le financement du développement rural.

Grâce au soutien de nombreux pays européens, nous avons réussi à faire figurer à nouveau un volet "Nature" à l'intérieur de "LIFE+". Avant le Conseil du 2 décembre 2005, nous avons une position coordonnée

standpunt tijdens dat debat? Hebben de Belgische autoriteiten overleg gepleegd vóór de vergadering? Heeft de Vlaamse minister er niet verkeerd aan gedaan de vergadering te verlaten? Zal u demarches doen om een en ander recht te zetten? Zal u dat punt opnieuw op de agenda van de Milieuraad plaatsen? Zal u die afwezigheid van minister Peeters aankaarten tijdens de volgende vergadering van het overlegcomité van de deelgebieden en de federale regering? Welke maatregelen zal u treffen om ervoor te zorgen dat België op permanente en efficiënte wijze op de vergaderingen van de Milieuraad zou vertegenwoordigd zijn?

01.02 Colette Burgeon (PS): In december jongstleden hebben de Europese ministers van Leefmilieu de criteria herzien voor de verdeling van de fondsen van LIFE+, een financieel instrument voor de tenuitvoerlegging van het Europees milieubeleid. Zij hebben onder meer het belang van het criterium "bevolkingsdichtheid" afgezwakt, wat voor de Gewesten uitmondt in een jaarlijks verlies van circa een miljoen euro.

Hoe is dat mogelijk? Welke verantwoordelijkheid draagt de Vlaamse minister van Leefmilieu in die zaak? Zal u het debat daarover heropenen? Op welke manier?

01.03 Minister Bruno Tobbacq: In 2005 hebben de diverse autoriteiten overleg gepleegd over het Belgisch standpunt met betrekking tot de financiering van het LIFE+-programma en een en ander permanent gecoördineerd. Wat de verdeelsleutel betreft, waren wij enkel bereid een versterking van het criterium "oppervlakte en natuurgebieden" te aanvaarden als ook het

depuis le 25 novembre 2005 qui impliquait pour la clé de répartition que nous n'accepterions un renforcement du critère "Superficie et zones naturelles" qu'à la condition de relever de 10 à 15% l'importance attribuée à la densité de la population à l'intérieur du critère "Population et densité de la population".

Cette position de la Belgique avait déjà été exprimée avant le Conseil à maintes reprises devant le COREPER et le groupe de travail du Conseil. Elle était donc bien connue du Conseil et nous n'entendions pas accepter une réduction du critère "densité de la population".

Quant à ce qui s'est passé au cours du Conseil de décembre, pour les différents membres de la délégation belge présents, y compris les fonctionnaires fédéraux, ceux des Régions ou des différentes autres administrations, il n'y a aucun lien de cause à effet entre la brève absence du ministre Peeters et le résultat obtenu. Dès que la présidence britannique a présenté son compromis de dernière minute – c'est bien de cela qu'il s'agissait – qui lésait les petits États membres densément peuplés tels que les Pays-Bas et la Belgique, la représentation permanente belge a clairement exprimé son intention de ne pas accepter cette proposition. Le Royaume-Uni n'a cependant fait aucun cas de cette opposition dès lors qu'il entrevoyait un accord conclu à la majorité.

Les observateurs – moi y compris – considèrent que cet accord avait été discuté au préalable entre les grands États membres. Lors de ce Conseil, la Belgique a émis un vote négatif sur cette proposition, lequel reflétait notre position coordonnée. Cela n'a pas changé grand-chose puisqu'un accord, conclu auparavant, selon moi, a été trouvé à une large majorité.

En ce qui concerne les démarches à entreprendre pour rattraper cette erreur, lors du Conseil du 9 mars, la Belgique a déjà exprimé son souhait de voir développer également des points de repère à l'intérieur des autres fonds (en particulier celui du développement rural) pour l'octroi d'aides à des projets sur le thème de la nature. Nous avons également souligné qu'il fallait saisir toutes les possibilités dont on disposerait encore pour donner des moyens supplémentaires à "LIFE+". Dans les mois à venir, nous continuerons à élaborer de tels projets à l'échelon européen.

Par ailleurs, dans la mesure où la proposition britannique a recueilli une nette majorité lors du vote du 2 décembre – je souligne que seuls les Pays-Bas et nous-mêmes avons voté contre –, on ne peut malheureusement plus toucher à la clé de répartition fixée.

J'espère également qu'à l'échelon belge, les projets liés à l'environnement et à la nature pourront bénéficier d'une quote-part suffisante dans le cadre de l'utilisation d'autres enveloppes budgétaires européennes.

Évoquer les conséquences de l'absence du ministre Peeters, lors du débat budgétaire, ne me semble pas très utile. À mon sens, rien ne justifie dès lors que l'on inscrive cette question à l'ordre du jour du comité de concertation. En effet, - je le répète – cette absence n'est pas la raison du résultat obtenu.

J'en arrive à votre dernière question concernant la nécessité ou non

criterium "bevolkingsdichtheid" aan gewicht zou winnen.

Op 2 december heeft het Britse voorzitterschap in extremis een compromis voorgesteld dat door een meerderheid in de Raad werd gesteund. Met de Belgische en Nederlandse bezwaren werd geen rekening gehouden. De leden van de Belgische delegatie zijn van oordeel dat die ongelukkige afloop geen verband houdt met de korte afwezigheid van minister Peeters. Dit onderwerp moet dus niet op de agenda van het Overlegcomité worden geplaatst.

De verdeelsleutel die voor het programma LIFE+ werd vastgelegd, kan niet meer worden gewijzigd. België heeft er echter voor gepleit dat andere fondsen zouden worden toegekend om natuurprojecten te financieren en dat bijkomende middelen voor LIFE+ zouden worden vrijgemaakt. Ik hoop tevens dat de milieuprojecten op Belgisch niveau zullen worden ondersteund en dat nog andere beschikbare Europese begrotingsmiddelen daartoe zullen worden aangewend.

De huidige samenstelling van de Belgische vertegenwoordiging bij de Milieuraad (een beurtelings Gewestelijke vertegenwoordiging vergezeld van een federale bijzitter) werd in 2002 vastgelegd op vraag van de Gewesten. Dankzij dit systeem worden de Gewesten nauwer bij het Europese milieubeleid betrokken. Het heeft echter ook gevolgen voor de continuïteit, de zichtbaarheid, de geloofwaardigheid en zelfs de invloed van België, vooral wat de informele aspecten van de besluitvorming betreft. Ik ben dan ook te vinden voor een terugkeer naar het systeem van vóór 2002, maar het is aan de Gewesten om dergelijk initiatief te nemen.

de revoir cette représentation. Vous savez sans doute mieux que moi que la décision de 2002, visant à remplacer le système prévoyant un ministre fédéral accompagné d'assesseurs régionaux par un système de représentation régionale alternée accompagnée d'un assesseur fédéral, est le résultat de l'insistance des Régions. Ce système a l'avantage théorique d'associer de manière plus directe les Régions à la politique environnementale européenne. Toutefois, on ne peut nier qu'il affecte la continuité, la visibilité et peut-être également l'influence que nous pouvons avoir dans le processus décisionnel européen. Il faut dire que si dans un Conseil de ministres européens, des décisions sont prises de manière formelle, d'autres le sont de manière informelle. Cet état de fait peut être difficile pour un pays qui change de représentant tous les six mois. Dans la pratique, les ministres européens voient, dans un premier temps, le même ministre à deux reprises pour le revoir une troisième fois après deux ans si eux-mêmes occupent toujours le poste. Cette situation ne fait que contribuer à rendre très difficile la visibilité, la crédibilité, l'influence que l'on peut avoir auprès des autres ministres, des chefs de délégation, etc. Je suis donc tout à fait disposé à envisager avec vous un retour au système appliqué avant 2002. Mais il appartient d'abord aux Régions de faire le point à ce sujet. En effet, vous savez aussi bien que moi ce qui risque de se passer si cette proposition émanait de votre serviteur.

01.04 François Bellot (MR): Monsieur le président, monsieur le ministre, si j'ai posé la question, c'est à cause des coupures de presse que j'ai vues; je suppose que c'est également le cas pour ma collègue. Le ministre régional wallon y accusait clairement le ministre Kris Peeters de s'être absenté.

Je connais la manière dont les comités européens fonctionnent. Moi-même, en tant que fonctionnaire wallon, j'y ai représenté la Région dans des comités, en assistant le ministre, qu'il ait été là ou non, en vue de définir une position belge.

J'aurais donc souhaité connaître vos intentions. En effet, clairement, un ministre régional a accusé un autre ministre régional d'une responsabilité, alors que vous me dites que les grands États avaient un accord. Et tout porte à croire que les choses se sont passées ainsi: la position de la Belgique et des Pays-Bas, connue depuis longtemps, était de s'y opposer, mais, face aux autres États, leur avis ne pesait pas lourd.

Dans un État fédéral, avec l'organisation que nous connaissons, ne pensez-vous pas que c'est un geste politique grave et fort que d'accuser son collègue de la responsabilité d'une décision? Vous venez de nous dire qu'il n'en était rien et qu'il s'agissait de tout autre chose: la position belge ne rejoignait tout simplement pas celle des grands États.

Quelles sont vos intentions? Il s'agit bien d'une entorse au respect mutuel des Régions à l'égard l'une de l'autre.

01.05 Bruno Tobback, ministre: Monsieur le président, on constate bien que, visiblement, par manque d'influence et de vrai pouvoir dans ce genre de conseil, à cause du système de représentation, ceux qui sont présents ont parfois le réflexe de se faire remarquer par ce genre de déclaration. Je vous ai dit ce que j'en pense.

01.04 François Bellot (MR): Ik heb de vraag gesteld na het lezen van een aantal persknipsels waarin de Waalse gewestminister minister Kris Peeters verwijt de vergadering te hebben verlaten.

Geeft een minister die zijn collega verwijt verantwoordelijk te zijn voor een beslissing, daarmee in een federale staat, met ons bestel, geen ernstig politiek signaal? U vertelt ons dat het om iets helemaal anders ging: België stond niet op één lijn met de grote landen. Wat gaat u doen?

01.05 Minister Bruno Tobback: Men stelt vast dat de aanwezigen, bij gebrek aan echte macht in dat soort raden wegens het vertegenwoordigingsstelsel, zich soms in

Maintenant, en ce qui concerne les relations entre les ministres régionaux de l'Environnement, si les enfants se battent dans la cour, je ne vais pas les rejoindre.

de kijker spelen met dergelijke uitspraken. Ik heb u al gezegd wat ik daarvan denk.

De gewestministers van Milieu mogen dan ruzie maken, daarom ga ik nog niet mee ruziën.

01.06 Colette Burgeon (PS): Monsieur le président, je trouve regrettable que les choses se soient passées de cette façon. Cette attitude donne une mauvaise image de notre pays. La politique de "la chaise vide" n'a jamais rien arrangé. Quand on occupe un tel poste et que de telles réunions sont organisées, indépendamment d'éventuels accords qui précèdent les réunions, la présence me paraît indispensable.

01.06 Colette Burgeon (PS): Ik betreur dat het zo verlopen is. Die houding doet het imago van ons land geen goed. Het lijkt mij absoluut noodzakelijk dat men op dergelijke vergaderingen aanwezig is.

01.07 Bruno Tobbacq, ministre: Vous avez sans doute raison, mais, sans vouloir défendre à tout moment le ministre Peeters, il faut dire que, dans ce genre de réunions, une représentation permanente de chaque État membre est toujours assurée, composée entre autres de fonctionnaires. Il n'est donc pas inhabituel de voir un ministre, de n'importe quel pays, sortir pendant un certain temps, ne fût-ce que pour négocier ou pour manger. Il ne s'agit pas alors d'une politique de "chaise vide". J'étais présent aussi et le ministre Peeters, compétent, était présent la plupart du temps. Son absence passagère n'a donc rien changé dans le dossier.

01.07 Minister Bruno Tobbacq: Gelijk heeft u. Wel is het zo dat elke lidstaat op dergelijke vergaderingen altijd permanent vertegenwoordigd wordt door ambtenaren. Het is niet ongebruikelijk dat een minister eventjes weggaat om te onderhandelen of om te gaan eten. Minister Peeters was maar korte tijd afwezig, en dat heeft verder geen invloed gehad op het dossier.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

*Voorzitter: Colette Burgeon.
Présidente: Colette Burgeon.*

02 Question de Mme Marie Nagy au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "la norme Euro 5 pour voitures" (n° 11024)

02 Vraag van mevrouw Marie Nagy aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de Euro 5-norm voor wagens" (nr. 11024)

02.01 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le ministre, un rapport de l'Organisation mondiale de la Santé conclut que les valeurs limites pour la pollution par particules fines contenues dans la norme Euro 5 sont trop faibles. Cette proposition de norme européenne d'émission pour les voitures a été débattue en Conseil Environnement le 9 mars. Sous pression de l'industrie automobile, la norme est insuffisante pour atteindre les objectifs européens en termes de santé.

02.01 Marie Nagy (ECOLO): Uit een verslag van de WHO blijkt dat de grenswaarden voor de vervuiling door fijn stof vervat in de Euro5-norm niet volstaan. Ze moeten worden versterkt om de gezondheid en het milieu te beschermen. De norm moet bovendien ook rekening houden met het aantal fijne stofdeeltjes en niet alleen met hun massa, want de zeer fijne stofdeeltjes zijn nog gevaarlijker.

Afin de protéger la santé humaine et l'environnement, les valeurs limites proposées devraient être renforcées. La norme devrait aussi tenir compte du nombre de particules fines, et pas seulement de leur masse. Car les très fines particules sont encore plus dangereuses. Les normes pour les NOx des moteurs diesel et les NOx et les hydrocarbures des moteurs à essence peuvent également être changées grâce à la technique de la réduction catalytique sélective. Celle-ci augmente d'ailleurs l'efficacité énergétique des véhicules et réduit leur consommation.

De normen voor de uitstoot van NOx door dieselmotoren en voor de uitstoot van NOx en

Monsieur le ministre, je voudrais vous poser les questions suivantes.

Etes-vous d'accord pour dire que la norme Euro 5 n'est pas assez exigeante en termes de particules fines, d'émission de NOx et d'hydrocarbures imbrûlés? Les seuils d'émission NOx, Hc PM10 et PM2.5 sont-ils, selon vous, acceptables?

Quelles démarches avez-vous entreprises afin de soutenir un renforcement de la norme Euro 5?

Trouvez-vous, comme le gouvernement allemand, que des perspectives à plus long terme doivent être intégrées?

Enfin, le gouvernement belge défendra-t-il l'entrée en vigueur de ces modifications avant 2008?

Je vous remercie par avance de vos réponses.

02.02 Bruno Tobbacq, ministre: Nous sommes en tout cas d'accord pour reconnaître que la législation actuelle, Euro 4, entrée en vigueur en 2005, n'est pas assez sévère en ce qui concerne le NOx et les normes PM10.

Des négociations sont en cours au niveau européen, afin de mettre au point une nouvelle réglementation Euro 5 à laquelle vous faites allusion. Dans l'état actuel, il est question pour les voitures diesel d'une norme de 5 mg/km pour les particules fines et d'une norme NOx de 200mg/km.

Pour les particules fines, cela équivaut à une réduction de 80%. En effet, la norme Euro 4 prévoit 25 mg/km alors qu'Euro 5 prescrit 5 mg/km. Dans la réalité, la diminution est encore plus significative, puisque la norme Euro 5 ne peut être respectée sans un filtre à particules en circuit fermé. Un tel filtre limite les émissions réelles non pas à 5 mg/km, mais à une proportion entre 1 et 2 mg/km. Si nous tenons compte du fait que nous venons d'une norme Euro 1 pour les particules fines qui était de 140 mg/km en 1992, il ne faut pas hésiter à qualifier de suffisamment ambitieuse la nouvelle norme.

L'évolution de la norme pour le NOx est moins spectaculaire: 20% en moins. Notre pays est demandeur pour ce qui est de l'introduction de phases avec des normes NOx encore plus exigeantes. Tout laisse à penser que cette seconde phase va se réaliser. Dans cette phase Euro 6, une norme de 80 mg/km est actuellement proposée au lieu des 250 mg en vigueur pour le moment.

La norme de 80 mg/km ne pouvant être atteinte sans le recours aux catalyseurs spéciaux DeNOx, l'industrie devra disposer du temps nécessaire pour les mettre au point. La norme plus sévère pour les émissions de composés organiques volatils est jugée, pour l'instant, acceptable.

Vous me demandez quels seuils d'émissions sont acceptables pour

koolwaterstoffen door benzine-motoren kunnen eveneens worden verlaagd, dankzij de techniek van de selectieve katalytische reductie, die tevens het verbruik van de voertuigen vermindert.

Bent u ook van mening dat de Euro-5 norm niet ver genoeg gaat wat fijn stof en wat de uitstoot van NOx en van onverbrande koolwaterstoffen betreft? Wat zijn volgens u aanvaardbare emissiedrempels voor NOx, HC, PM10 en PM2.5? Hoe zal u een verscherping van de Euro 5-norm steunen? Meent u dat met de ontwikkeling op langere termijn rekening moet worden gehouden? Zal de Belgische regering de inwerkingtreding vóór 2008 verdedigen?

02.02 Minister Bruno Tobbacq: De Euro 4-wetgeving, die sinds 2005 van kracht is, gaat niet ver genoeg. Wij onderhandelen op het Europees niveau over de invoering van een nieuwe Euro 5-regelgeving, die voor de dieselmotoren in een norm van 5 mg/km voorziet voor fijn stof, wat neerkomt op een beperking met 80 procent, en in een NOx-norm van 200mg/km, wat neerkomt op een beperking met 20 procent.

Ons land wil een NOx-norm van 80 mg/km in een latere fase, want daarvoor moeten speciale katalysatoren gebruikt worden, en de industriële ontwikkeling ervan zal de nodige tijd vergen. De strengere norm voor de uitstoot van vluchtige organische verbindingen wordt als aanvaardbaar aangemerkt.

Wat de aanvaardbare normen voor de uitstoot van NOx, HC, PM10 en PM2,5 betreft, zijn we op de goede weg. Veel zal afhangen van de evolutie van het wegverkeer. Alleen door een efficiënt openbaarvervoernet tot stand te brengen kan de overheid de uitstoot van vervuilende stoffen terugdringen tot waarden die geen

moi. Je dirais toujours le seuil zéro. Mais, compte tenu des normes plus sévères dans la nouvelle législation, nous sommes sur la bonne voie. Beaucoup de choses vont dépendre de l'évolution de la circulation routière. Selon moi, les pouvoirs publics doivent, dans tous les cas, continuer à investir dans la mobilité durable avec, par exemple, la mise en place d'un réseau efficace de transports en commun. Ce n'est que de cette manière que des valeurs d'émissions de substances polluantes sans danger pour la santé et l'environnement pourront être atteintes.

Étant donné que la Belgique est située dans ce qu'on appelle un "hotspot" de pollution atmosphérique, nous avons adopté une position progressiste dès le début des négociations européennes; nous continuerons dans ce sens. Nous sommes demandeurs lorsqu'il est question de l'adoption de normes suffisamment sévères aussi rapidement que possible et je suis sur la même ligne que le gouvernement allemand.

Allons-nous défendre la mise en vigueur avant 2008? Nous avons toujours plaidé pour une entrée en vigueur en 2008. D'un point de vue pratique, il n'est pas possible, selon moi, d'avancer plus rapidement car il faut non seulement publier un règlement européen, ce qui n'est pas rien, mais aussi un texte technique exhaustif et très détaillé, avec des mesures d'implémentation. Par la suite, l'industrie automobile devra disposer d'une période acceptable pour tester les véhicules et introduire le dossier d'homologation.

D'un point de vue symbolique, il serait peut-être intéressant de discuter pour 2007 mais, dans la pratique, je ne pense pas qu'une entrée en vigueur avant 2008 soit possible.

02.03 Marie Nagy (ECOLO): Le ministre a-t-il connaissance du rapport de l'OMS? Si oui, partage-t-il l'analyse qui y est faite sur le problème des particules fines pour la norme Euro 5?

02.04 Bruno Tobbacq, ministre: Je connais très bien la problématique des particules fines tout comme je connais, même si je ne l'ai pas lu, le rapport de l'OMS. Cela ne change rien à la réalité. Les normes sur lesquelles nous discutons maintenant vont aussi loin que possible. S'il s'avère possible d'aller encore plus loin, je défendrai cette option. Mais ce rapport ne change en rien la réalité: si cette voiture n'existe pas, il est difficile d'imposer ce genre de normes.

02.05 Marie Nagy (ECOLO): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses.

La question des particules fines et de leurs conséquences sur la santé doit être prise très au sérieux car vous savez comme moi qu'il n'y a pas de seuil, et c'est un gros problème. Il est donc impossible de dire à quel taux les particules sont néfastes.

J'espère que nous pourrons avancer plus vite. L'industrie automobile s'adapte aussi en fonction des exigences normatives des pouvoirs

gevaar meer vormen voor de gezondheid en het milieu.

Bij Europese onderhandelingen zijn wij altijd vragende partij voor een zo snel mogelijke goedkeuring van normen die streng genoeg zijn.

Wij pleiten voor de inwerkingtreding in 2008. Sneller kan niet, omdat de automobielenindustrie tijd nodig heeft om de voertuigen te testen en te laten homologeren.

02.03 Marie Nagy (ECOLO): Heeft u kennis genomen van het rapport van de Wereldgezondheidsorganisatie? Zo ja, onderschrijft u de analyse van de WHO over het probleem van de fijne stofdeeltjes voor de Euro-5-norm?

02.04 Minister Bruno Tobbacq: Ik ken het probleem van de fijne stofdeeltjes en het rapport van de WHO, wat niets afdoet aan de realiteit: als de auto niet bestaat, kan je dat soort normen moeilijk opleggen.

02.05 Marie Nagy (ECOLO): Het probleem van de fijne stofdeeltjes en de invloed ervan op de gezondheid moet zeer ernstig genomen worden, want men kan niet zeggen vanaf welke concentratie de stofdeeltjes schadelijk zijn. De automobielenindustrie past zich aan aan de normen die de overheid oplegt!

publics, sinon elle n'avancerait pas!

Je souhaite l'encourager plutôt à plus de sévérité, même si je reconnais que cela n'est pas simple et que l'industrie ne va pas forcément trouver la solution tout de suite. Mais il y a un enjeu de santé: on connaît la problématique des asthmes ou des affections pulmonaires.

Quant à l'évolution du trafic automobile, c'est un tout autre débat. Ce n'est pas avec de moins en moins de moyens publics qu'on pourra développer une alternative forte permettant le niveau de transferts modaux dont nous aurions besoin. C'est bien de le dire mais c'est quelque peu incantatoire.

Zelfs al vindt de industrie niet onmiddellijk de geschikte oplossing, toch moet men haar tot meer strengheid aanzetten. De volksgezondheid staat immers op het spel: heel wat mensen lijden aan astma en longaandoeningen.

De ontwikkeling van het wegverkeer past in een ander debat. Als men minder overheidsmiddelen vrijmaakt, zal men het openbaar vervoer niet op het vereiste niveau kunnen brengen. De weg naar de hel is geplaveid met goede voornemens!

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

03 Question de Mme Colette Burgeon au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "les conclusions de la VIIIe Conférence des parties à la Convention sur la biodiversité" (n° 11152)

03 Vraag van mevrouw Colette Burgeon aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de conclusies van de VIIIe Conferentie van de partijen bij de Conventie betreffende biologische diversiteit" (nr. 11152)

03.01 Colette Burgeon (PS): Monsieur le ministre, selon la presse, une réglementation internationale pour lutter contre la bio-piraterie devrait être mise au point en 2008, au plus tard en 2010.

Le principe en a été adopté par les pays participants à la huitième Conférence des parties à la Convention sur la biodiversité organisée par les Nations unies du 20 au 31 mars 2006 à Curitiba au Brésil.

Cette conférence internationale se serait achevée sur bilan très mitigé.

La Convention sur la biodiversité a été signée en 1992 au Sommet de la Terre à Rio de Janeiro. Elle fixe trois priorités: la protection de la biodiversité, un mode d'exploitation durable et un juste partage des bénéfices retirés de ces ressources.

Les pays en développement, Brésil en tête, accusent des sociétés privées ou des laboratoires publics d'exploiter leurs ressources naturelles, par exemple, pour mettre au point de nouvelles molécules sans partager les retombées économiques.

Monsieur le ministre, pourriez-vous nous détailler l'ensemble des mesures prises lors de cette Conférence? Quelles sont les implications éventuelles pour notre pays?

03.01 Colette Burgeon (PS): Volgens persberichten komt er uiterlijk in 2010 een internationale reglementering ter bestrijding van biopiraterij. Dat zijn de landen die deelnamen aan de 8ste Conferentie van de partijen bij het Verdrag inzake de biologische diversiteit, die in maart 2006 door de Verenigde Naties in het Braziliaanse Curitiba georganiseerd werd, principieel overeengekomen.

Het Verdrag inzake de biologische diversiteit werd in 1992 ondertekend op de Earth Summit (topconferentie over de aarde) in Rio de Janeiro. Daarin worden drie prioriteiten gesteld: de bescherming van de biodiversiteit, een duurzame exploitatiewijze en een eerlijke verdeling van de winsten uit de exploitatie van die rijkdommen.

Ontwikkelingslanden, waaronder Brazilië, beschuldigen privé-bedrijven en overheidslaboratoria ervan hun natuurlijke rijkdommen te exploiteren om nieuwe

moleculen te ontwikkelen, zonder hen te laten delen in de winst.

Welke maatregelen werden er op die Conferentie genomen? Wat zijn de gevolgen ervan voor België?

03.02 Bruno Tobbacq, ministre: Madame Burgeon, effectivement la question de l'accès et du partage des avantages découlant de l'utilisation des ressources génétiques, qui est un objectif majeur de la Convention de Rio sur la diversité biologique, était l'un des six thèmes soumis à un examen lors de la huitième Conférence qui s'est tenue à Curitiba du 20 au 31 mars 2006.

Parmi les autres thèmes clés abordés par la Conférence figuraient notamment la question des aires protégées, la préservation et le maintien des connaissances, innovations et pratiques des communautés autochtones et locales ainsi que l'adoption d'un programme de travail pour la biodiversité insulaire.

Nous nous sommes engagés à Johannesburg en 2002 à négocier, dans le contexte de la Convention sur la biodiversité, un régime international propre à promouvoir et à assurer un partage juste et équitable des bénéfices découlant de l'utilisation des ressources génétiques. La septième Conférence des Parties de la Convention sur la biodiversité biologique, tenue à Kuala Lumpur en février 2004, a établi les termes de référence pour ces négociations sur ce régime international. Concrètement, depuis cette COP-7 un groupe de négociation a été établi.

La COP-8 à Curitiba n'a pas négocié le contenu de ce régime international mais a régi l'organisation des négociations futures du régime international au sein de la CBD. La COP-8 n'a pris aucune décision quant à la nature de ce régime, ses objectifs, sa portée et les éléments qui le composeront.

Concrètement, la COP-8 a confirmé que le groupe de négociation poursuivait ses travaux pour élaborer et négocier un régime international, toujours conformément aux termes de référence qui ont été définis par la COP-7. Cela avance à petits pas mais régulièrement. Elle a également décidé d'établir une co-présidence Nord/Sud de ce groupe et elle a identifié les documents qui serviront de base aux négociations. Ce document de base est loin d'être un texte homogène mais reflète les différentes visions des parties concernant le régime international.

Enfin, la COP-8 a chargé le groupe de négociation d'achever son travail avant la 10e Conférence des parties qui se tiendra en 2010.

En ce qui concerne les implications pour la Belgique, à ce stade, le régime n'est pas totalement mis au point et il n'y a donc pas encore d'implications directes pour les parties. Bien sûr, chaque partie a l'obligation de prendre les mesures nécessaires au respect de la convention elle-même et les dispositions relatives à son objectif qui porte sur le partage juste et équitable des bénéfices. Plus spécifiquement, le partage juste et équitable des bénéfices assure un équilibre entre l'accès aux ressources génétiques par les utilisateurs,

03.02 Minister Bruno Tobbacq: De toegang tot en het verdelen van de voordelen van het gebruik van genetische rijkdommen, de belangrijke doelstelling van het Verdrag van Rio over biodiversiteit, was één van de zes thema's die op de 8ste Conferentie van de partijen bij het Verdrag, die van 20 tot 31 maart 2006 in Curitiba gehouden werd, besproken werden. De overige thema's waren: de beschermde gebieden, het bewaren van kennis, innovatie en praktijken van de lokale gemeenschappen, en een werkprogramma voor insulaire biodiversiteit.

In 2002 hebben wij ons er in Johannesburg toe verbonden een internationale regeling uit te werken voor een eerlijke en billijke verdeling van de voordelen van het gebruik van genetische rijkdommen. Op de 7de Conferentie van de partijen in Kuala Lumpur (februari 2004) werd het referentiekader (terms of reference) voor die onderhandelingen uitgewerkt en een onderhandelingsgroep ingesteld.

Op de 8ste Conferentie werd niet verder over de inhoud van die regeling onderhandeld, wel werd de organisatie van de toekomstige onderhandelingen in het kader van het Verdrag inzake de biologische diversiteit besproken. Concreet heeft de Conferentie bevestigd dat de onderhandelingsgroep zijn werkzaamheden zou voortzetten, conform de door de 7de Conferentie vastgelegde terms of reference. Voorts werd het covoorzitterschap van het Noorden en het Zuiden voor de onderhandelingsgroep afgesproken en werd het basisdocument voor de

d'une part, et le partage des avantages découlant de l'exportation de ces ressources avec les fournisseurs, d'autre part.

Dans cette optique, je travaille actuellement avec mon administration à l'identification des utilisateurs en Belgique des richesses naturelles à l'étranger (secteur privé, universités, jardins botaniques et autres) et à l'analyse de leur degré de connaissance des dispositions de la convention en matière d'accès aux ressources génétiques et de partage juste et équitable des avantages. Cela nous permettra d'identifier les mesures nécessaires à prendre pour répondre aux problèmes rencontrés par ces acteurs et d'améliorer la mise en pratique du partage équitable des avantages découlant de l'utilisation des ressources génétiques par la Belgique.

Comme vous le voyez, c'est encore assez vague. Malheureusement, je dépends des résultats de ces négociations qui avancent à petits pas.

onderhandelingen vastgelegd. Het is geen homogene tekst, maar een afspiegeling van de onderscheiden standpunten van de partijen met betrekking tot de internationale regeling. Ten slotte werd de onderhandelingsgroep opgedragen de werkzaamheden af te ronden tegen de 10de Conferentie in 2010.

Wat de gevolgen voor België betreft, staat het stelsel nog niet op punt en er zijn derhalve nog geen rechtstreekse gevolgen voor de verdragsstaten. Elke verdragsstaat moet de nodige maatregelen treffen om de Conventie na te leven en de doelstelling van de eerlijke winstverdeling te halen. Zo kan er een evenwicht worden bereikt tussen de toegang tot de genetische hulpbronnen voor de gebruikers en het delen van de voordelen van de uitvoer van die hulpbronnen met de leveranciers. In die optiek werk ik met mijn administratie aan de identificatie van de Belgische gebruikers van natuurlijke rijkdommen in het buitenland en onderzoeken we in welke mate ze op de hoogte zijn van de bepalingen van de Conventie.

Zoals u merkt, is mijn antwoord nogal vaag, maar ik hang af van de resultaten van de onderhandelingen die maar stapje voor stapje vooruitgaan.

03.03 Colette Burgeon (PS): Pensez-vous que cela pourra avancer plus vite d'ici 2010? Quatre ans, pour des négociations pareilles, cela passe très vite. Pensez-vous que d'ici 2010, on pourra avoir quelque chose de plus positif?

03.03 Colette Burgeon (PS): Denkt u dat er tegen 2010 meer vaart in de onderhandelingen zal komen?

03.04 Bruno Tobback, ministre: Madame, je n'ai aucune idée de ce qui va se passer. Vu l'histoire jusqu'ici, je ne peux pas me montrer trop optimiste mais dans ce genre de négociations, même si elles ont l'air d'aller très lentement, tout peut soudainement s'accélérer. La réponse à votre question, c'est: "Je ne sais pas".

03.04 Minister Bruno Tobback: Ik wil niet al te optimistisch klinken, maar bij dergelijke onderhandelingen kan er plots schot in de zaak komen.

03.05 Colette Burgeon (PS): Je compte sur vous pour rester attentif dans cette affaire.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

La **présidente**: La question n° 11368 de M. Maene est reportée.

04 Question de Mme Colette Burgeon au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "l'élimination du bromure de méthyle au 1er septembre 2006" (n° 11324)

04 Vraag van mevrouw Colette Burgeon aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "het stopzetten van het gebruik van methylbromide vanaf 1 september 2006" (nr. 11324)

04.01 **Colette Burgeon** (PS): Monsieur le ministre, le Programme des Nations unies pour l'environnement (PNUE) a lancé une expérience destinée à éliminer progressivement un pesticide agricole qui nuit à la couche d'ozone: le bromure de méthyle. Son utilisation est régie par le Protocole de Montréal, le traité international mis en œuvre pour protéger la couche d'ozone.

L'agence des Nations unies pour l'Environnement a calculé qu'une élimination du bromure de méthyle permettrait une réduction de plus de 10% de la teneur en substances chimiques destructrices de l'ozone au cours des cinquante prochaines années et aurait un impact rapide sur l'ampleur de la destruction de l'ozone stratosphérique.

Je voudrais profiter du lancement de cette initiative mondiale pour faire le point sur son éradication en Belgique alors que, conformément à la directive 98/8/CE, son utilisation comme biocide ne sera plus autorisée à dater du 1er septembre 2006.

Le bromure de méthyle a jusqu'ici été utilisé pour fumiger le sol avant de semer des tomates, des fraises, des melons, des fleurs et d'autres cultures – en Belgique, exclusivement en serres –, des denrées périssables en quarantaine, des denrées stockées telles que grains, épices, etc., ainsi que la désinfection des installations, comme les conteneurs, les silos, les cales de bateaux, entre autres.

Quelles solutions de rechange au bromure de méthyle, acceptables du point de vue de l'environnement et de la santé, ont-elles été agréées par l'AFSCA et les services fédéraux compétents?

Combien de demandes d'agrément ont-elles été satisfaites au cours de l'année 2005 et du premier trimestre de cette année?

Envisagez-vous d'instaurer, dans les semaines à venir, une période de transition au cours de laquelle plus aucune demande d'agrément ne pourra être satisfaite?

Enfin, le bromure de méthyle est utilisé pour la désinfection des conteneurs, silos, cales de bateaux destinés au stockage de denrées périssables exportées à travers le monde. Quelle est l'alternative proposée par l'Union européenne?

04.02 **Bruno Tobbacq**, ministre: Madame, je grouperai les deux premières questions.

Je dispose d'une liste, assez limitée, des possibilités de demandes introduites; je l'insérerai dans la partie écrite de la réponse. Et pour les nouvelles demandes introduites depuis le 1er janvier 2005, elles sont au nombre de trois. Là aussi, vous les trouverez dans la réponse

04.01 **Colette Burgeon** (PS): Het milieuprogramma van de Verenigde Naties wil methylbromide, een landbouwpesticide, bannen omdat die de ozonlaag aantast. Het UNO-agentschap voor het Leefmilieu heeft berekend dat een verbod op dit product de hoeveelheid scheikundige stoffen die ozon afbreken, in de loop van de komende vijftig jaar met 10 procent zou doen dalen en snel gevolgen zou hebben voor de afbraak van de stratosferische ozon. Ik zou een stand van zaken willen in verband met het verbod van dat product in België vanaf 1 september 2006.

Methylbromide werd gebruikt om de grond te ontsmetten vóór het zaaien van groenten, bloemen, om bederfelijke levensmiddelen, enz., te bewaren en om installaties te ontsmetten.

Welke milieuvriendelijke vervangmiddelen die de gezondheid niet aantasten, werden door het FAVV en de andere bevoegde diensten toegelaten? Hoeveel erkenningsaanvragen werden in 2005 en het eerste trimester van 2006 goedgekeurd? Is u zinnens een overgangperiode in te voeren gedurende dewelke geen enkele erkenningsaanvraag meer zal worden goedgekeurd? Dat product wordt gebruikt voor de ontsmetting van containers, silo's, scheepsruimen waarin bederfelijke levensmiddelen worden vervoerd. Welke alternatief stelt de Europese Unie voor?

04.02 Minister **Bruno Tobbacq**: Ik beschik over een beperkte lijst met de ingediende aanvragen die ik u zal bezorgen. Sinds 1 januari 2005 werden er drie aanvragen ingediend.

écrite.

La période de transition: si je vous comprends bien, vous désirez savoir si, dans l'optique de l'élimination définitive, il est prévu une période transitoire de diminution progressive de l'utilisation de ce produit. En effet, en 2004, en vue de cette élimination définitive du bromure de méthyle, à partir du 1er septembre prochain, j'ai mis en place un régime de transition dont le but est de permettre une réduction progressive de l'utilisation.

Le 8 décembre 2004, mes collègues de l'Emploi et de la Santé publique ainsi que moi-même avons signé un mémorandum de compréhension mutuelle qui engage les utilisateurs de bromure de méthyle à ne plus employer le produit dès l'instant qu'une solution de rechange techniquement et économiquement envisageable à l'utilisation est disponible.

Concrètement, seuls les candidats utilisateurs qui ont signé le mémorandum pourront encore entrer en ligne de compte pour l'obtention d'un quota qui sera attribué pour une durée de trois mois. Dès qu'une solution de rechange sera mise à disposition sur le marché, plus aucun agrément d'utilisateur ne sera délivré. A l'heure actuelle, nous vérifions, en collaboration avec le secteur, dans quelle mesure la substance active agréée qu'est le difluorure de sulfuryle peut faire office de solution de rechange d'un point de vue technique et économique.

Le mémorandum ne s'applique toutefois pas à l'utilisation du bromure de méthyle dans le cadre d'applications QPS ni comme agent de désinfection des sols dans le secteur agricole.

Concernant votre quatrième question, le bromure de méthyle constitue une des deux méthodes qui sont recommandées par l'Union maritime internationale et la FAO pour la désinfection des marchandises convoyées par bateau, l'autre méthode étant le traitement par la chaleur.

La Commission européenne souhaite décourager l'utilisation du bromure de méthyle en favorisant le développement de la méthode du traitement par la chaleur ainsi que de nouvelles techniques. La Commission encourage la recherche au sein des États membres. A ce titre, les recherches en vue de la validation d'une technique de récupération développée par la firme belge Desclean ont été soutenues par mes services qui ont établi un protocole d'étude validé par un panel d'experts internationaux réuni à mon initiative. J'attends les résultats de ces tests pour cet été. Mes services transmettront ces résultats au Comité d'agrément en vue d'éventuelles extensions d'agréments. Ceux-ci seront, si la technique s'avère efficace et réalisable, également communiqués à la Commission européenne en vue d'une large diffusion auprès des autres États membres, ce qui constituerait un avantage économique pour une entreprise belge.

04.03 Colette Burgeon (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses. Il est bon de faire travailler nos chercheurs.

Puisqu'il y a deux méthodes, pourquoi ne choisit-on pas automatiquement le nettoyage par la chaleur? Est-ce plus compliqué, plus cher?

Ik heb vanaf 2004 een overgangsstelsel ingevoerd, opdat het gebruik van dat product geleidelijk kon worden afgebouwd, voordat het op 1 september eerstkomend volledig verboden wordt.

Op 8 december 2004 hebben mijn collega's van Werk en Volksgezondheid en ikzelf een "memorandum of understanding" ondertekend, waarin de gebruikers van methylbromide worden opgeroepen om dat product niet meer te gebruiken, zodra er een vervangmiddel beschikbaar is.

Momenteel denken we samen met de sector na over een mogelijk alternatief.

Wat uw vierde vraag betreft, wordt methylbromide aangewend bij een van de twee methodes (de andere bestaat in warmtebehandeling) die door de Internationale Maritieme Organisatie en de FAO worden aanbevolen voor de ontsmetting van goederen die per schip worden vervoerd.

De Europese Commissie wil de ontwikkeling van de warmtebehandeling en van een aantal nieuwe technieken bevorderen en moedigt het onderzoek in de lidstaten aan. In die context werd het onderzoek van de Belgische naamloze vennootschap Desclean door mijn diensten ondersteund. Als de techniek doeltreffend en haalbaar blijkt, zou dat een economisch voordeel betekenen voor een Belgisch bedrijf.

04.03 Colette Burgeon (PS): Als er twee methodes bestaan, waarom wordt er dan niet automatisch voor de reiniging door middel van een warmtebron geopteerd?

04.04 Bruno Tobbacq, ministre: Il y a différentes raisons. Une des raisons principales est que, puisqu'il s'agit de transport international, il y a non seulement la réglementation du port de départ mais également celle du port d'arrivée. Plusieurs pays en dehors de l'Union européenne, exigent la preuve d'une utilisation du bromure de méthyle. Je ne sais pas si c'est toujours le cas mais les États-Unis l'exigeaient.

Il faut que le système soit reconnu internationalement et accepté par les pays destinataires.

04.05 Colette Burgeon (PS): Finalement, au niveau international, il faudrait qu'on renonce au bromure.

04.06 Bruno Tobbacq, ministre: Il faudrait aussi chercher à agréer les méthodes alternatives partout.

04.04 Minister Bruno Tobbacq: Verscheidene landen buiten de Europese Unie eisen een bewijs dat methylbromide werd gebruikt. Het systeem moet internationaal worden erkend en moet door de landen van bestemming worden aanvaard.

04.05 Colette Burgeon (PS): Tot slot moet men ook op internationaal niveau bereid zijn om van het gebruik van bromide af te stappen.

04.06 Minister Bruno Tobbacq: De alternatieve methodes moeten ook algemeen worden erkend.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

*Voorzitter: Yvan Mayeur.
Président: Yvan Mayeur.*

05 Vraag van mevrouw Simonne Creyf aan de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie, toegevoegd aan de minister van Begroting en Consumentenzaken over "Fedesco" (nr. 9933)

05 Question de Mme Simonne Creyf à la secrétaire d'État au Développement durable et à l'Économie sociale, adjointe à la ministre du Budget et de la Protection de la consommation sur "Fedesco" (n° 9933)

De **voorzitter**: Deze vraag was samengevoegd met de vraag van mevrouw Gerkens (nr. 11345) die afwezig is.

05.01 Simonne Creyf (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, in het deel Duurzame Ontwikkeling van de algemene beleidsnota 2006, maar als ik me niet vergis reeds in 2005, stelde u: "De federale overheid ondersteunt de financiering van de investeringen in de bedrijfsgebouwen via het derde-investeerdprincipe. Volgens dat principe worden investeringen in energiebesparende ingrepen terugbetaald naar rata van de vermindering van de energiefactuur. De terugbetaling hangt met andere woorden af van de besparingen en eindigt wanneer alle kosten vergoed zijn aan de derde investeerder. Vanaf dan is de winst van alle energiebesparingen voor de klant. In de federale investeringsmaatschappij werd Fedesco opgericht, een gespecialiseerde dochteronderneming die volgens het derde-investeerdprincipe energie-efficiëntie binnen de Belgische economie bevordert. In 2005 werden na een selectieprocedure een algemeen directeur en een technisch directeur aangesteld. De eerste projecten worden tegen eind 2005 opgezet." Dat is een citaat uit uw beleidsnota-2006. Er staat "eind 2005".

05.01 Simonne Creyf (CD&V): La secrétaire d'État fait état dans sa note de politique de la création de Fedesco, une filiale spécialisée de la Société fédérale d'investissement, qui a pour mission de favoriser les aménagements destinés à réaliser des économies d'énergie dans les bâtiments publics selon le principe du tiers investisseur. Des projets ont-ils déjà été développés depuis?

Op 2 mei 2005, precies een jaar geleden, heb ik u nog eens een

vraag gesteld over mogelijke uitbreidingen. Ondertussen is het mei 2006.

Werden er inmiddels projecten opgezet? Zo ja, welke?

Zo neen, waarom werden er nog geen projecten opgestart?

05.02 Staatssecretaris **Els Van Weert**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Creyf, inderdaad, eind november 2005 werd er een lijst opgesteld met vijftig gebouwen die geselecteerd werden na overleg. Daaruit werden de eerste tien gebouwen geselecteerd, in onderlinge overeenstemming met de FOD's en de POD's. Dat cijfer is in de weken daarop gezakt tot vijf gebouwen, waarvoor de raad van bestuur een offerteaanvraag heeft gelanceerd op datum van 24 december 2005 voor verschillende kandidaat-auditoren voor de realisatie van de energiebesparende audits. Drie extra gebouwen werden toegevoegd aan die lijst in januari 2006.

Op 23 januari werd een aanbesteding gestuurd naar verschillende kandidaat-auditoren, om die audits te kunnen uitvoeren.

Diverse redenen hebben tot gevolg gehad dat bepaalde gebouwen werden onttrokken aan het takenpakket van Fedesco.

Een gebouw in de Wetstraat werd van de lijst gehaald omdat de betrokken FOD's hadden ontdekt dat de Regie der Gebouwen verbeteringswerken aan het gebouw had gepland in de daaropvolgende jaren en omdat de POD's verkozen te wachten tot de Regie deze werken gratis realiseert, terwijl eventuele investeringen in de realisatie van energiebesparingen uitgevoerd door Fedesco zouden moeten worden terugbetaald.

Een ander gebouw in Brussel in een gebouwencomplex dat het bezit is van verscheidene wetenschappelijke instellingen werd van de lijst gehaald omdat de raad van bestuur geen exclusiviteit krijgt inzake prioriteiten met betrekking tot de eventueel uit te voeren werken. Een FOD die een energieaudit indiende voor aanvankelijk drie gebouwen, een per regio, trok de drie gebouwen opeens terug na te hebben vernomen dat men een van deze gebouwen wellicht over enkele jaren zou verlaten. Die FOD kon moeilijk worden overtuigd om het intern regionaal evenwicht niet in gevaar te brengen.

Ook een ander gebouw werd van de lijst gehaald na gesprekken met een FOD die verscheidene weken duurden. Er deed in de Regie der Gebouwen immers een gerucht de ronde dat het gebouw waarschijnlijk zou worden verkocht in de volgende jaren.

Over het algemeen kunnen we stellen dat het beperkt aantal gebouwen dat in aanmerking moet worden genomen vóór eind 2005 moet worden toegeschreven aan het feit dat Fedesco nieuw is. Het moet het vertrouwen van de potentiële klanten nog winnen en hen ervan overtuigen dat een investering in opdracht van Fedesco zal leiden tot een win-winsituatie, gunstig voor het milieu en voor het budget van de betrokken openbare instelling. Dat zal zeker gemakkelijker worden op het ogenblik dat Fedesco een aantal concrete realisaties op haar naam zal hebben staan.

De FOD's en POD's zijn sceptisch ten aanzien van de methode van

05.02 **Els Van Weert**, secrétaire d'État: Sur 65 immeubles sélectionnés, dix ont été retenus dans un premier temps, en concertation avec les SPF et les SPP concernés. Le 24 décembre 2005 enfin, le conseil d'administration a lancé un appel d'offres pour la réalisation d'audits énergétiques dans cinq de ces immeubles. Trois bâtiments supplémentaires ont été ajoutés à la liste en janvier 2006. Le 23 janvier, une adjudication a été envoyée à différents candidats-auditeurs.

Pour diverses raisons, certains immeubles ont été rayés de la liste des tâches confiées à Fedesco. C'est le cas notamment d'un immeuble pour lequel on s'est aperçu que la Régie des Bâtiments y avait déjà prévu des travaux d'aménagement. La Régie effectue ces travaux gratuitement, tandis que les investissements visant des économies d'énergie réalisés par Fedesco doivent être remboursés. Un autre immeuble a été retiré de la liste parce que le conseil d'administration ne pouvait obtenir l'exclusivité pour fixer les priorités parmi les travaux à effectuer. Par ailleurs, un SPF qui avait introduit une demande pour trois immeubles l'a subitement retirée parce qu'il allait sans doute quitter l'un des immeubles concernés dans les années à venir, si bien que l'équilibre régional interne ne pouvait plus être respecté. Enfin, un autre bâtiment a été retiré de la liste à la suite d'une rumeur selon laquelle la Régie des Bâtiments envisageait de le vendre dans les années à venir.

Le nombre limité d'immeubles peut être imputé au fait que

de derde investeerder waarmee zij niet vertrouwd zijn. De overheidsinstellingen zijn trouwens in het verleden maar weinig betrokken geweest bij het beheer van de gebouwen waarin ze zijn gehuisvest. Hun ervaring betreft voornamelijk de diensten die gratis worden geleverd door de Regie der Gebouwen en gefinancierd door het algemeen investeringsbudget ervan.

De overheidsinstellingen vragen zich af of zij na de investeringen hun globale budgetten zullen kunnen behouden en vrezen dat wanneer hun energieverbruik zal afnemen, dit zal resulteren in een vermindering van de hen toegekende kredieten voor energie. Ze vrezen dat ze niet in staat zullen zijn de prefinanciering van Fedesco terug te betalen en verplicht zullen zijn op andere posten te bezuinigen.

Het lijkt vandaag heel moeilijk, zelfs voor de Regie der Gebouwen, om zekerheid te krijgen over de al of niet verkoop van sommige gebouwen of de eventuele verhuizing van overheidsinstellingen. Er ontbreekt daartoe een duidelijke middellange- en langetermijnplanning. Het heeft geen zin een audit uit te voeren voor een gebouw dat zal worden verkocht of van bestemming zal veranderen.

In februari 2006 heeft de raad van bestuur van Fedesco een presentatie van prijsoffertes voor de uitvoering van de audits van de eerste vier geselecteerde gebouwen gedaan. Het ging voor de FOD Justitie om het gerechtsgebouw in Doornik voor 5.000 m², de administratie Bordet voor 10.000 m² en de centrale gevangenis van Leuven voor 25.000 m². Bij de FOD Volksgezondheid ging het om het CODA in Brussel voor 20.000 m².

In maart 2006 was er een presentatie van de prijsoffertes voor de uitvoering van de audits van drie bijkomende gebouwen: voor de FOD Financiën het centrum Financiën van Charleroi, op 18.000m², voor de FOD Financiën het centrum Financiën Kortrijk, op 10.000m² en voor de POD Wetenschapbeleid de nationale archieven van Beveren-Waas, op 20.000m².

De raad van bestuur heeft zijn goedkeuring gegeven aan de uitvoering van de audits. De opdrachten zijn gegund op basis van een onderhandelingsprocedure. De resultaten van de audits worden tegen het einde van de maand mei verwacht. Vervolgens zal een planning van de werkzaamheden worden opgesteld. Werkzaamheden die geen bijkomende studie vereisen zullen zo snel mogelijk worden uitgevoerd, dit wil zeggen vóór eind 2006.

U merkt dat het geen gemakkelijke opdracht is, mevrouw Creyf. Er werden echter enorme inspanningen gedaan om, in overleg met de verschillende administraties en de Regie der Gebouwen, de gebouwen te selecteren waarmee wij het beste resultaat kunnen verkrijgen en waar de inspanningen niet verloren dreigen te gaan door geplande verhuizingen of andere werkzaamheden. Bij Fedesco probeert men het dus zo goed mogelijk aan te pakken, in nauw overleg, wat blijkbaar meer tijd in beslag neemt dan wij oorspronkelijk voor ogen hadden. Niettemin zullen wij binnenkort, na de resultaten van de audits, met concrete werkzaamheden kunnen beginnen.

Fedesco est une nouvelle société qui doit encore gagner la confiance de clients potentiels. Tout sera plus facile une fois que Fedesco aura un certain nombre de réalisations à son actif. Par ailleurs, les organismes publics se montrent sceptiques face à la méthode du tiers-investisseur, qu'ils ne connaissent pas bien. Leur expérience concerne surtout les services offerts soi-disant gratuitement par la Régie des Bâtiments. Ils craignent d'autre part une diminution de leurs crédits énergétiques en cas de diminution de leur consommation, et craignent aussi de devoir dès lors faire des économies sur d'autres postes pour pouvoir payer les préfinancements de Fedesco. De plus, vu l'absence de planning clair à moyen et long terme, la Régie des Bâtiments elle-même a manifestement du mal à obtenir des certitudes à propos de la vente de certains bâtiments ou du déménagement de certains organismes. Cela n'aurait évidemment aucun sens d'effectuer l'audit d'un immeuble appelé à être vendu ou à changer d'affectation à plus ou moins brève échéance.

Pour l'heure, le conseil d'administration a approuvé la réalisation d'audits pour sept immeubles. Les résultats de ces audits sont attendus pour la fin mai. Ensuite, un planning des travaux sera établi. Les travaux qui ne nécessitent pas d'étude complémentaire pourront être exécutés avant la fin 2006.

05.03 **Simonne Creyf** (CD&V): Mevrouw de staatssecretaris,

hoeveel concrete projecten zijn er nu? U begon met een lijst van 65 gebouwen. Daarvan werden er 10 geselecteerd. Nadien bleven er nog vijf over. Van die vijf wordt ook het ene na het andere van het lijstje geschrapt.

05.04 Staatssecretaris **Els Van Weert**: Ik had het over de gebouwen waar er audits gebeurd zijn. Het gaat over zeven gebouwen. Ik heb de oppervlakte in vierkante meter gegeven.

05.05 **Simonne Creyf** (CD&V): Die laatste zijn dus concrete projecten, waarvoor er al een audit gebeurd is?

05.06 Staatssecretaris **Els Van Weert**: Waarvoor er op dit ogenblik een audit gedaan wordt. Wij zullen met de resultaten van die audit aan de slag gaan. Fedesco zal aan de slag gaan om concrete verbeteringswerken voor te stellen en uit te voeren. Men is effectief aan de slag met de zeven gebouwen die ik laatst heb opgenoemd. Ik kan voor het verslag nog even de cijfers meegeven, maar in principe zal het wel genoteerd zijn.

05.07 **Simonne Creyf** (CD&V): Er blijft inderdaad niet zo veel over. Er is een heel groot plan om energie te besparen in overheidsgebouwen. Er is een instelling, er zijn mensen, er is geld en dan komt men na zoveel jaar ochtarmet met zeven kleinere projecten. Ik moet eerlijk zeggen dat ik al een beetje ongerust was, omdat ik nergens iets hoorde over duidelijke plannen. Ik kan alleen maar hopen dat het in de toekomst beter zal gaan, want er is een potentieel. Iedereen heeft het over energiebesparing. Er is een enorm potentieel aan energiebesparingen in openbare gebouwen. Ik kan alleen maar hopen dat Fedesco in de toekomst meer geloofwaardigheid krijgt bij de POD's en de FOD's en dat het serieuze werk van energiebesparing kan beginnen.

05.07 **Simonne Creyf** (CD&V): Tout a commencé par un plan ambitieux. On a créé une institution qu'on a dotée des ressources humaines et financières nécessaires. Quelques années plus tard, sept projets seulement sont en cours! C'est maigre, très maigre même! J'espère qu'à l'avenir, Fedesco obtiendra la confiance des institutions car le potentiel en termes d'économies d'énergie dans les bâtiments publics est énorme.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06 Vraag van de heer Miguel Chevalier aan de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie, toegevoegd aan de minister van Begroting en Consumentenzaken over "het energieverbruik" (nr. 10475)

06 Question de M. Miguel Chevalier à la secrétaire d'État au Développement durable et à l'Économie sociale, adjointe à la ministre du Budget et de la Protection de la consommation sur "la consommation d'énergie" (n° 10475)

06.01 **Miguel Chevalier** (VLD): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, het klinkt hier enigszins kil in de zaal. Ik had misschien beter voorgesteld om mijn vraag op een terras in het park te behandelen. Ik merk immers dat de belangstelling voor uw departement vrij gering is, wat ik trouwens betreurt. Ik had liever gehad dat er elke week 20 vragen op u af werden gevraagd. Dat zou enkel de kwaliteit van uw departement ten goede komen.

Mevrouw de staatssecretaris, een aantal weken geleden werd in Zweden een erg ambitieus plan voorgesteld. Wij kunnen ook ambitieuze plannen voorstellen. Zweden wil echter tegen 2020 het eerste land ter wereld of toch van de ontwikkelde landen worden dat

06.01 **Miguel Chevalier** (VLD): La Suède veut être le premier pays du monde à ne plus recourir, en 2020, au pétrole comme source d'énergie. Ce projet ambitieux a été inspiré par diverses considérations, en particulier concernant la pollution produite par la combustion de pétrole, la dépendance par rapport aux pays exportateurs de pétrole et la flambée des prix.

geen beroep meer doet op olie als energiebron.

Zij hebben zelf een aantal heel duidelijke lijnen getrokken om te motiveren waarom olie als energiebron volgens hen niet meer kan.

Ten eerste, er is het vervuilende aspect bij de verbranding van olie.

Ten tweede, de Zweden zijn zich heel duidelijk bewust geworden van het feit dat energieproducten door bepaalde landen worden ingezet in een geopolitiek machtspeel. Iedereen kent het verhaal van de aardolie en weet in wiens handen de productie ervan ligt. Ook gekend is het vrij recente verhaal van gas dat door een leiding loopt waarop plots een slot wordt geplaatst. Iedereen weet wat er dan gebeurt met de landen die dat gas nodig hebben en hoe zwak zij staan met hun antwoord daarop, ondanks alle, internationale verdragen die rond de problematiek bestaan.

In de Zweedse argumentatie speelt ook het economische motief mee. Een product wordt namelijk volgens de ene schaars en volgens de andere nog niet zo schaars, maar is blijkbaar toch het voorwerp van economische motieven, met name producten die duurder worden voor de consumenten en ook voor de ondernemingen.

Ik was aangenaam verrast door het plan van Zweden. De bedenking die dan altijd wordt gemaakt is waarom iets wat in Zweden wél kan, bij ons moeilijker ligt. Immers, wanneer we uiteindelijk de argumentaties vergelijken, merken we dat ook bij ons de prijs stijgt. Ongeveer iedereen heeft heel duidelijk in zijn portemonnee gevoeld wat het is om vandaag binnen een gezin met een, twee of drie wagens te rijden, wat tegenwoordig allemaal moet kunnen.

Feit is dat wij voor onze energiebehoefte heel sterk afhankelijk zijn van het buitenland, namelijk 76%. Daaraan is nog een ander aspect verbonden. Er wordt bijvoorbeeld een beleid gevoerd waarbij de rokers echt op de huid worden gezeten. Zij zouden immers, ten eerste, zichzelf vergiftigen en, ten tweede, ook de omgeving vergiftigen door de verspreiding van fijn stof. Er is nog een andere problematiek van fijn stof, namelijk het stof afkomstig van uitlaten, wat waarschijnlijk veel bedreigender is voor de volksgezondheid dan iemand die een sigaret opsteekt.

Ik heb in dat verband in een vorige interpellatie aan minister Tobback al gewezen op het feit dat, als een dergelijk probleem zich in ons land voordoet, iedereen wordt verlamd of de overheid zich beroept op een aantal dwaze uitspraken.

Ik heb ze netjes bijgehouden. Er wordt voorgehouden dat het fijn stof par accident werd verspreid. In de winter krijgen we dan te veel smog en in de zomer te veel ozon.

In ons land zijn er verschillende ministers die zich geroepen voelen om daar een antwoord op te formuleren. Het enige realistische antwoord op dat moment kwam van minister Bruno Tobback zelf. Hij zei dat we eigenlijk niets kunnen doen: hij wou niks zeggen, want hij vond niet dat er iets kon gebeuren. De Brusselse minister zei dat we de dag nadien onze auto moesten thuislaten. Op Vlaams niveau hoorde ik de beste uitspraak, van de minister van Volksgezondheid en Milieu: hij zei dat wie last had van het fijn stof die dagen maar moest

Ces problèmes, nous les connaissons également en Belgique. Le consommateur ressent pécuniairement l'effet du renchérissement du pétrole. En outre, la Belgique est dépendante de l'étranger pour les trois quarts de ses besoins en énergie. Enfin, la présence d'une fine poussière dans l'atmosphère exerce une influence néfaste sur la santé publique.

Je plaide dès lors en faveur de mesures structurelles pour favoriser la production d'énergie au moyen de sources d'énergie renouvelables. Les autorités tant régionales que fédérales consentent certes des efforts sous la forme de subventions, de déduction fiscale et de certificats verts pour l'électricité. Mais ces mesures ne suffisent pas. La Belgique veut, d'ici à 2010, satisfaire 6 pour cent de ses besoins en énergie au moyen d'énergies renouvelables et table essentiellement pour cela sur l'exploitation d'un parc d'éoliennes offshore. La question est de savoir si cela suffira pour réduire notre dépendance à l'égard de l'étranger et pour générer un effet significatif en matière d'environnement.

Il y a suffisamment d'exemples de pays, comme le Luxembourg, où la part des énergies renouvelables est supérieure à ce qu'elle est en Belgique. Le gouvernement suédois veut remplacer le pétrole par des sources d'énergie renouvelables.

ophouden met ademen, waardoor het probleem van de baan zou zijn. Ik heb het citaat uit de krant bijgehouden, want ik viel eigenlijk achterover. Zeg dit maar aan een astmapatiënt: morgen mag je niet ademen, want er zit te veel fijn stof in de lucht.

Ik denk dat we, na wat we nu zien gebeuren in Zweden en wat ook al bij ons aan de gang is, meer en meer de kaart zullen moeten trekken van de hernieuwbare energie. Tijdens het paasreces heb ik de vergelijking gemaakt en ik stel vast dat er inspanningen zijn gebeurd: er gebeuren tal van inspanningen door regionale en federale overheden. Ik denk echter dat u het met mij eens zult zijn dat dat eigenlijk onvoldoende is, vooral als we de cijfers zien inzake hoeveel hernieuwbare energie we benutten: een luttele 2% en dat ondanks subsidies, fiscale aftrek, groene stroomcertificaten en nog tal van maatregelen.

We moeten toch vaststellen dat er op het moment eigenlijk onvoldoende impulsen zijn om de bevolking te sensibiliseren voor een meer rationele omgang met energie. Ik stel vast dat men cheques uitdeelt voor spaarlampen en ik zie kortingen op de energiefactuur. Ik blijf me dan afvragen of dat effect heeft op het energieverbruik. Een korting op een energiefactuur vind ik geen stimulans om energie te gaan besparen, voor mij is het een stimulans om te denken dat er volgend jaar iets meer in de portemonnee zit en dat men dus het licht niet eerder hoeft uit te doen, dat men minder zorgzaam kan omspringen met de lichten in huis. Dat is echter mijn oordeel daarover.

Nu is het zo dat België tegen 2010 tot 6% van zijn totale elektriciteitsverbruik uit hernieuwbare energie wil halen.

Ik vraag mij af hoe wij dat zullen behalen. Wij zullen namelijk opnieuw rekening moeten houden met een discussie over de vraag of we de kerncentrales al dan niet zullen sluiten. In onze partij wil één lid dat ze geëxploiteerd blijven. In andere politieke partijen is men meer collectief van mening dat dit onderwerp opnieuw op de regeringstafel moet komen. Een element kan nog worden geïsoleerd in een bespreking, maar een volledige partij isoleren, dat zal al wat moeilijker gaan.

06.02 **Simonne Creyf** (CD&V): (...)

06.03 **Miguel Chevalier** (VLD): Op dit ogenblik dekt de aardolie in Zweden 30% van de totale energiebehoefte. Toch heeft Zweden de neiging te stoppen met het verbruik van aardolie.

Wij mogen natuurlijk geen appels met citroenen vergelijken: Zweden is België niet wat het potentieel aan hernieuwbare energiebronnen betreft.

Toch kunnen we een aantal voorbeelden aanhalen van landen met geografische gelijkenissen als België die erin slagen om een substantieel hoger aandeel met betrekking tot de energiebehoeften te bekomen. Ik denk bijvoorbeeld aan Luxemburg...

De **voorzitter**: (...)

06.04 **Miguel Chevalier** (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik had een

06.04 **Miguel Chevalier** (VLD):

interpellatie ingediend, maar het is een vraag geworden.

Mevrouw de staatssecretaris, er wordt vaak gezegd dat België weinig input heeft aan zonne-energie, omdat de zon hier niet genoeg schijnt. Maar, ter vergelijking, België staat op de lijst van de fotovoltaïsche zonne-energielanden op de laatste plaats, met 0,5 vierkante meter per duizend inwoners, terwijl bijvoorbeeld Luxemburg aan 388 vierkante meter per duizend inwoners komt. Ik vind dat die cijfers zeer significant zijn. Anderzijds moet ik ook toegeven dat bijvoorbeeld de Euromediterrane landen, die heel veel zon hebben, ook heel weinig inspanningen doen wat dat betreft.

De voorzitter wijst mij erop dat ik moet afronden. Mevrouw de staatssecretaris, ik denk wel dat het grootste deel van mijn interpellatie gelezen is.

Hoe zult u de zaken aanpakken, mevrouw de staatssecretaris? Hoe zult u een strategie uitwerken die de mensen aanzet tot rationeel energieverbruik? Ik heb de vraag van mevrouw Creyf gemist, waarvoor ik mij verontschuldigd, want ik denk dat zij voor een stuk dezelfde invalshoek heeft.

Welke strategie zult u hanteren om effectief tot rationeel energieverbruik te komen?

In de ondernemingen en de bedrijven gebeuren er, afgaande op de cijfers, heel zeker inspanningen. Bij de gezinnen zien we het energieverbruik toenemen, net als het aantal apparaten. Gezinnen hebben niet de neiging om bijvoorbeeld de ijskast te kiezen die het meest milieuvriendelijk is, maar wel om het meest goedkope product te kopen. Ik vraag mij af welke stimulansen u op dat vlak kunt geven.

Dat is wat ik van u verwacht, met name de strategie die er achter zit. Ik neem best aan dat dit allemaal verdeeld is over Gewesten en Gemeenschappen. Milieu en zeker energieverbruik stopt niet aan een taalgrens noch aan de grens tussen gemeenten en gewesten. Ik vraag mij dan ook af hoe dit collectief wordt aangepakt. Wat is het beste antwoord dat u kunt geven aan een land dat maar doorgaat met energieverbruik, terwijl aan de andere kant een aantal rapporten in de ijskast van de Europese Commissie liggen. Deze internationale rapporten wijzen erop dat er wel degelijk iets aan de hand is en dat er zoiets bestaat als schaarste, technologie en hernieuwbare energiebronnen.

U hebt een wetsontwerp inzake biobrandstoffen ingediend. Dit is natuurlijk zeer mooi maar ik vind het allemaal maar wat zwakjes als ik vaststel dat we in 2006, 3,37% willen bereiken, terwijl Europa een hogere norm voorschrijft. We moeten bovendien rekening houden met het feit dat dit een probleem is van nu en van de volgende generaties. Als we geen antwoord bieden op deze problematiek zullen we in een samenleving moeten leven die qua energie veel duurder zal zijn waardoor energie een soort eliteproduct zal worden dat sommigen zich wel en anderen zich niet zullen kunnen aanschaffen. Wanneer zal er vanuit de regering een heel duidelijk signaal komen om heel de energieproblematiek eindelijk eens in een duidelijke baan te leiden en dit alles ook duidelijk te maken aan de bevolking?

Parmi les 16 pays européens où l'énergie solaire photovoltaïque est utilisée par des particuliers, la Belgique occupe la dernière place.

Peut-on s'attendre à voir apparaître une stratégie incitant les gens à une utilisation rationnelle de l'énergie? Les chiffres montrent que les entreprises font déjà pas mal d'efforts mais que les ménages sont à la traîne. Le gouvernement compte-t-il stimuler l'utilisation rationnelle de l'énergie et, si oui, de quelle manière?

Je sais que les compétences sont partagées. La consommation d'énergie ne s'arrête pas à une frontière linguistique. Y aura-t-il une concertation entre les différents niveaux de pouvoir?

Des rapports internationaux prévoient des pénuries d'énergie et soulignent la nécessité de développer les énergies renouvelables. Le projet de loi de la secrétaire d'État ait déposé un projet de loi sur les biocarburants est une bonne chose mais ses objectifs ne me paraissent pas assez ambitieux. Il faut penser aussi aux générations futures et éviter que l'énergie ne devienne un produit de luxe.

06.05 Staatssecretaris **Els Van Weert**: Mijnheer de voorzitter,

06.05 **Els Van Weert**, secrétaire

mijnheer Chevalier, ik dank u voor uw uitgebreide vraag en uw duidelijk positieve ingesteldheid ten opzichte van de problematiek van energiegebruik en het nadenken over een aantal potentiële problemen en de aanpak ervan op de lange termijn. U heeft terecht gewezen op het feit dat de bevoegdheden op diverse domeinen liggen en dan bedoel ik niet alleen de regio's en de federale overheid, maar ook binnen de diverse regeringen zijn er verschillende beleidsverantwoordelijken die kunnen bijdragen tot een antwoord op lange termijn op de uitdagingen die zich op dit vlak stellen.

Het verheugt mij bovendien dat u heel duidelijk de kaart trekt en kiest voor hernieuwbare energiebronnen en daarop de nadruk legt, zoals ook Zweden dat doet. U valt niet terug op het gemakkelijksheidsantwoord en brengt niet het enig zaligmakend kernenergieverhaal.

Wij kunnen op dat vlak volgens mij bondgenoten zijn en zouden dat ook moeten zijn. Wij moeten die langetermijnaanpak samen met deze regering echt vorm geven. In mijn hoedanigheid van staatssecretaris bevoegd voor duurzame ontwikkeling heb ik ook een verantwoordelijkheid en ik heb, in dit verhaal aan de kar trekkend, een aantal initiatieven genomen. Ik heb, onder meer naar aanleiding van het Zweedse voorbeeld waar Zweden een heel belangrijk signaal heeft gegeven, het initiatief genomen om een brief te richten aan onze eerste minister. Ik heb hem erover aangesproken om een gelijkaardig initiatief te nemen en een commissie op te richten in samenwerking met de Gewesten en de Gemeenschappen. Ik noem die commissie Energie voor de toekomst. Het is echter niet de naam die belangrijk is, maar wel hetgeen die commissie zou moeten doen, met name naar Zweeds voorbeeld een langetermijnvisie ontwikkelen over hoe we de komende vijftig jaar op een duurzame manier in onze eigen energiebehoeften zullen voorzien.

In die commissie zouden dan representatieve stakeholders moeten zetelen die strategieën moeten uitwerken om het energieverbruik, waarnaar u hebt gewezen, drastisch te verminderen en dit zowel op het niveau van de overheid als op het niveau van de particulieren. Ook de energievoorziening zou op een economisch sociaal en ecologisch verantwoorde manier moeten worden omgevormd, onder meer in de richting van een veel hoger aandeel voor de hernieuwbare energie. De nadruk moet hierbij liggen op wonen, mobiliteit en de ontwikkeling van duurzame strategieën en een mentale aanpassing bij de mensen. Immers, verschillende studies hebben al aangetoond dat er bij de mensen een zekere basisbereidheid bestaat om inspanningen te leveren. Die basisbereidheid wordt echter helemaal nog niet omgezet in een actiegericht optreden.

Ik heb daarover een brief geschreven naar de premier. Ik wacht nog op zijn antwoord. Maar ik mag hopen en ik ga ervan uit – misschien kunt u hem daarover ook nog eens aanspreken – dat hij contact opgenomen heeft met zijn Zweedse collega-eerste minister, die in Zweden zelf het roer in handen heeft genomen, samen met de collega voor Duurzame Ontwikkeling. In Zweden is het de eerste minister die de commissie patroneert, wat een belangrijke, meer morele gezagsverhouding heeft ten opzichte van het beleid.

Ik heb in ieder geval alvast op mijn voorstel positieve reacties gekregen van zowel Febiac als de Bond Beter Leefmilieu, die hun

d'État: Les compétences sont effectivement partagées. Je me réjouis de ce que M. Chevalier soit si favorable aux énergies renouvelables. De ce point de vue, nous devrions être des alliés.

J'ai adressé une lettre au premier ministre. A l'instar de la Suède, je veux créer, avec les Régions et les Communautés, une commission qui sera chargée d'élaborer une politique à long terme en matière de consommation durable d'énergie. Cette commission devrait rassembler les parties prenantes représentatives chargées de développer des stratégies de réduction massive de la consommation d'énergie, principalement par l'intensification de l'utilisation de sources d'énergie renouvelable. L'accent doit être mis sur l'habitat et la mobilité et sur un changement de mentalité. On note une certaine bonne volonté chez la population mais le bât blesse encore au niveau pratique.

J'attends une réponse du premier ministre à propos de la commission que j'ai l'intention de créer. Je pars du principe qu'il en a déjà discuté avec le premier ministre suédois. Mon initiative a déjà récolté des échos favorables de la Febeac et du Bond Beter Leefmilieu. J'espère que l'ensemble du gouvernement et le premier ministre plus spécialement soutiendront eux aussi cette initiative.

Plusieurs mesures préconisées par le plan fédéral de Développement durable ont déjà été exécutées. Je citerai le cas, notamment, de Fedesco. Après des débuts difficiles, sept bâtiments publics ont maintenant été choisis qui seront adaptés et pourront ainsi contribuer à une gestion économe de la consommation d'énergie dans les bâtiments publics.

CONCERE est un organe officiel

inbreng willen doen in België in een gelijkaardige commissie. Ik denk dus dat het nodig is dat de hele regering, en de premier in het bijzonder, zich achter dat initiatief zouden scharen om het het nodige gewicht te kunnen geven.

Daarnaast wijs ik op een aantal maatregelen die reeds genomen zijn, of een aantal maatregelen uit het federaal plan Duurzame Ontwikkeling, waarin wij ons als overheid, als federale regering, geëngageerd hebben om te komen tot een duurzaam energiebeleid. Ik verwijs onder meer naar Fedesco. Ik heb daarnet voor mevrouw Creyf het relaas gebracht van de werkzaamheden van Fedesco. Inderdaad, u zou kunnen opmerken dat het misschien wat moeizaam op gang komt. Anderzijds zijn er nu zeven concrete dossiers, zeven concrete gebouwen, waarvan sommige toch absoluut geen kleintjes, die onder handen zullen worden genomen en waarvan ik echt overtuigd ben dat, zeker met de middelen die wij daarvoor ter beschikking hebben, dit een verhaal is dat positief zal bijdragen tot het energiezuinig beheer van onze overheidsgebouwen.

Ik verwijs ook naar het bestaan van Enover, Energie-Overleg Staat-Gewesten, dat een formeel overlegorgaan is tussen de federale en de Gewestelijke overheden inzake energie, en dat valt onder de bevoegdheid van de minister van Energie. U zult namelijk begrijpen dat ik als staatssecretaris voor duurzame ontwikkeling mijn collega's wel mee kan aansporen, maar dat de werkelijke, reële bevoegdheid om zaken uit te voeren bij de vakministers ligt, onder meer bij de minister bevoegd voor Energie. In dat overleg moeten de uitbouw van instrumenten die streven naar de ontwikkeling van hernieuwbare energie en een rationeel energiegebruik aan bod komen.

Via dat kanaal, denk ik, zal ik ervoor zorgen dat uw bezorgdheid mee wordt overgebracht.

Tot slot wil ik het volgende aangeven. U hebt er in uw vraagstelling, niet op papier, maar in uw mondelinge toelichting daarnet, zelf naar verwezen. Als de mogelijkheid zich aandient of als er een actueel thema is, zoals de energieschaarste en de stijgende energieprijzen, dan pleit ik zelf voor structurele maatregelen. U herinnert zich de discussie over de energiecheque begin dit jaar. Ik heb ervoor gepleit om ervoor te zorgen dat wij op een duurzame manier de globale energiekosten van de burgers naar beneden zouden kunnen brengen door hun energiegebruik structureel aan te pakken.

Daarvoor hebben wij, als dochteronderneming van de federale investeringsmaatschappij, een Fonds ter reductie van de globale energiekosten opgericht, dat, met een maximale schuldpositie van 100 miljoen euro, twee dingen zal kunnen doen. Ten eerste, goedkope leningen verschaffen aan mensen die energiebesparende ingrepen willen doen in hun bewoning. Ten tweede, de meest kwetsbare doelgroep die vaak ook in de meest erbarmelijke omstandigheden woont, ook op vlak van energiezuinigheid van woningen, de mogelijkheid bieden om een aantal ingrepen te doen om hun energiefactuur te doen dalen en hun wooncomfort te doen toenemen. Tegelijk kan er terecht iets worden gedaan aan de milieuproblematiek die daarmee samenhangt. Dienaangaande hebben wij al de statuten goedgekeurd en de doelgroep bepaald in een koninklijk besluit. De laatste hand werd gelegd aan een beheersovereenkomst, zodat ook die activiteiten weldra op het terrein

de concertation sur l'énergie qui rassemble les autorités fédérales et régionales. Il ressortit à la compétence du ministre de l'Energie. En ma qualité de secrétaire d'État, j'essaie d'encourager toutes les initiatives durables.

Lorsque nous avons débattu de mesures à prendre pour permettre à nos concitoyens de faire face à l'augmentation de leur facture d'énergie, j'ai plaidé personnellement en faveur de mesures structurelles. Et donc, nous allons créer un fonds qui permettra aux personnes qui perçoivent un bas revenu d'obtenir des emprunts bon marché pour prendre des dispositions de nature à économiser l'énergie. Les statuts de ce fonds ont déjà été adoptés, le groupe-cible a été défini dans un arrêté royal et un contrat de gestion a été conclu. Les activités sur le terrain pourront donc commencer bientôt.

Un changement de mentalité est effectivement nécessaire mais il nous est difficile pour l'autorité publique d'influer sur cette évolution. Un site web donnant des informations concrètes en matière de consommation durable a été créé. La consommation d'énergie en fait partie intégrante. Il ressort d'enquêtes que 60 à 70 pour cent des personnes interrogées se disent prêtes à adapter leur comportement de consommation, mais 15 pour cent à peine le font effectivement. La campagne se poursuivra jusqu'à fin décembre 2006 et propose des trucs concrets pour adapter le comportement de consommation au quotidien.

van start kunnen gaan, waarmee wij, naast de overheidsbesparingen, ook de particulieren zullen kunnen aanzetten om aan energiebesparing te doen.

Tot slot wil ik het volgende nog zeggen. U hebt er terecht op gewezen dat er echt nood is aan een mentaliteitswijziging bij de mensen. U weet dat het als overheid bijzonder moeilijk is om daarvan werk te maken. Toch zijn wij ervan overtuigd dat wij dat moeten doen. Ik kader dat dan, wat mijn bevoegdheden betreft, in een breder perspectief, met name duurzame consumptie- en productiepatronen. Hier gaat het dan over de consumptiekant van de zaak. Ik heb onlangs een website gelanceerd onder de naam "de betere koop", waar wij op een toegankelijke manier concrete informatie en tips geven aan de bevolking, aangaande duurzame consumptie. Energie is daarvan zeker een onderdeel.

Dat alles om de kloof te dichten tussen enerzijds de 60% tot 70% mensen die in enquêtes zeggen bereid te zijn hun consumptiegedrag aan te passen aan een aantal maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan en anderzijds de 10% tot 15% die het effectief structureel doen en dit omzetten in daden. Om die kloof te dichten hebben wij een campagne opgezet. Die is gestart en loopt tot einde december en daarmee geven wij zeer concrete tips mee aan mensen zodat die in hun dagelijks leven en consumptiegedrag een aantal aanpassingen kunnen aanbrengen. Wij zullen als overheid zeker niet alleen de oplossing kunnen bieden of het hoofd kunnen bieden aan de uitdagingen waar we voor staan.

De **voorzitter**: Mijnheer Chevalier, graag een korte repliek. U hebt al een lange tijd gekregen voor uw vraag.

06.06 Miguel Chevalier (VLD): U wil blijkbaar toch dat terrasje gaan doen maar dan alleen.

Ik maak heel cryptisch een aantal opmerkingen bij dit antwoord. Mevrouw de staatssecretaris, ik voel dat er bij u bijzonder veel goede wil aanwezig is om daar werk van te maken. Wat de brief aan de eerste minister betreft, daar heb ik een andere techniek voor: bellen! U moet hem zoveel mogelijk bellen en uiteindelijk zal hij wel ja zeggen. Ik ken hem: ik heb hem ook nog brieven geschreven. Bellen is het beste wat u kunt doen om uw slag thuis te halen. Ik kan ook suggereren om een dagje minister in Zweden te worden: dat is ook altijd goed voor de perceptie.

Mevrouw de staatssecretaris, u zegt terecht wat er moet gebeuren: de krachten moeten worden gebundeld, er moeten structurele maatregelen worden genomen, Gewesten en Gemeenschappen moeten de handen in elkaar slaan. Inzake structurele maatregelen moet u nu optreden voor de volgende tientallen jaren. Ik had ook mijn bedenkingen bij alles wat met de energiefactuur had te maken de voorbije winter.

Het is natuurlijk zeer welkom dat men iets minder uitgeeft aan aardolie. Het deed mij echter een beetje denken aan de tijd dat mijn ouders, zeer lang geleden, onder de Duitse bezetting geen inkomen hadden en winterhulp kregen in de vorm van twee zakjes steenkool. Dat is net het probleem. Men doet mensen minder uitgeven, maar men verandert niets aan het probleem zelf. Dat kan voor één winter

06.06 Miguel Chevalier (VLD): Je prends acte de votre réelle bonne volonté mais il vous faudra contacter le premier ministre en personne plutôt que de lui adresser des courriers. Il convient de conjuguer les forces pour pouvoir prendre des mesures structurelles. Les compensations accordées cet hiver pour les lourdes factures d'énergie n'ont évidemment pas modifié le comportement des citoyens en matière d'énergie.

Les élections communales constituent un moment opportun pour faire passer une évolution des mentalités. Peut-être faut-il travailler davantage par le biais d'objectifs locaux et demander aux communes qu'elles s'engagent à réaliser de réelles économies d'énergie au cours des six prochaines années. En France, cette approche locale est menée pour la question de l'obésité.

en men kan dat ook een tweede winter doen. Dat is goed. Het doet mensen besparen op hun eigen budget, maar het verandert niets aan de essentie van het probleem.

Tot slot kan ik u misschien een tip meegeven, mevrouw de staatssecretaris. Binnenkort zijn er gemeenteraadsverkiezingen. Misschien kan er dan een actie worden gepland. Misschien interessant als u aan een mentaliteitsverandering wil werken. Ik verwijs hiervoor naar een aantal analoge voorbeelden in de aanpak van het gezondheidsbeleid in Frankrijk. Bij problemen van obesitas en zwaarlijvigheid heeft men in Frankrijk gewerkt met zeer kleine gemeentes omdat men dan zeer meetbare resultaten op korte termijn had. Zowel de school, het gemeentebestuur als de burger werd ingeschakeld. Ik vraag mij af of, in het licht van de gemeenteraadsverkiezingen die op til zijn, gemeenten kunnen worden geëngageerd om in de volgende zes jaar voor de hele gemeente zoveel procent energie te besparen. Ik bedoel dat niet alleen het huis en het kantoor van de burgemeester en zijn bedienden. Misschien is het iets om dergelijke lokale projecten op te starten en te ondersteunen.

06.07 Staatssecretaris **Els Van Weert**: Het Vlaamse Gewest pakt dat al een beetje zo aan met de milieuconvenanten. Het fonds waarover ik het daarstraks had, zal ook samenwerken met lokale entiteiten. Dat wil zeggen dat men gemeente per gemeente zal werken en ook aangepast aan de gemeenten, om precies dat effect te ressorteren waarnaar u verwijst.

Voorts - en dit is een kleine primeur voor het Parlement – werk ik aan een zeer gerichte campagne voor de kandidaten voor de gemeenteraadsverkiezingen in verband met duurzaamheid en het opnemen van duurzaamheid in de beleidsdoelstellingen voor de gemeenten, niet alleen voor hun campagne, maar vooral voor daarna, uiteraard.

06.08 **Miguel Chevalier** (VLD): Wat het maken van keuzes betreft, soms is het interessant dat een overheid, hetzij Vlaams, hetzij federaal, een stem laat horen in de gemeenten.

In onze streken is bijvoorbeeld het recycleren van luiers vrij populair. Een aantal weken geleden hielden wij een actie om het glas aan huis op te halen. De intercommunale beweert echter dat dat veel te duur is en dat niet aankan. Er is echter een zware milieubelasting vanwege de burger die met zijn wagen naar een glasbol rijdt en terug. Tellen we maar het aantal kilometers van de 23.000 inwoners van mijn gemeente daarvoor en wegen we dat af tegen een ophaalronde. Die intercommunale speelt wel met het gekke idee om luiers te recyclen, omdat men dat wil! Daarin moet men nochtans heel wat energie stoppen om een product te verkrijgen, waarvan niemand weet wat men ermee kan aanvangen. Terwijl er een procédé bestaat om glas te recyclen en te verwerken, dat perfect loopt en dat alleen nog kan worden geperfectioneerd, gaat men nu over tot zottigheden zoals het recyclen van luiers. Ik vraag mij af wat daarvan de input en de output is. Men steekt heel wat energie in iets waarvan men zich op het eind van de keten zal afvragen wat men ermee moet doen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

06.07 **Els Van Weert**, secrétaire d'État: La Région flamande signe déjà des conventions en matière d'environnement avec les communes. Le fonds énergétique dont j'ai parlé s'adresse également aux entités locales. Je mène concernant l'utilisation durable de l'énergie une campagne qui s'adresse spécifiquement aux candidats aux élections communales.

06.08 **Miguel Chevalier** (VLD): Les autorités centrales doivent se manifester à l'égard des communes dont certaines consacrent des moyens considérables au recyclage des langes, bien que la collecte de verre ait des effets plus favorables pour l'environnement.

07 Vraag van de heer Dirk Claes aan de staatssecretaris voor Duurzame Ontwikkeling en Sociale Economie, toegevoegd aan de minister van Begroting en Consumentenzaken over "het project 'Open Stadion'" (nr. 10893)

07 Question de M. Dirk Claes à la secrétaire d'État au Développement durable et à l'Économie sociale, adjointe à la ministre du Budget et de la Protection de la consommation sur "le projet 'Stade Ouvert'" (n° 10893)

07.01 Dirk Claes (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de staatssecretaris, u hebt het project Open Stadion reeds voorgesteld aan de clubs. Mijn vraag dateert van 14 maart. Toen was dat nog niet gebeurd. Ik had u liever iets vroeger gezien. Bij mijn collega is het zelfs een vraag van 23 januari. Ik zeg het maar even.

07.01 Dirk Claes (CD&V): Certains éléments de ma question sont dépassés puisque, depuis que je l'ai introduite, la secrétaire d'État a présenté son initiative 'Stade Ouvert' à la presse.

De **voorzitter**: Mijnheer Claes, uw vraag dateert van maart.

07.02 Simonne Creyf (CD&V): Mijnheer de voorzitter, mijn vraag is van 23 januari.

07.03 Dirk Claes (CD&V): Gelukkig zijn het duurzame vragen die lang goed blijven. Dus is het geen probleem. Er zit steeds iets actueels in.

07.03 Dirk Claes (CD&V): La secrétaire d'État a visité le club de football londonien Charlton, qui investit annuellement 5 millions d'euros dans des projets sociaux. Cet exemple mérite d'être suivi. La secrétaire d'État a annoncé qu'elle mettrait un montant de 300.000 euros à la disposition du Fonds Stade Ouvert, un fonds qui permettra également aux clubs belges de prendre des initiatives sociales. Germinal Beerschot-Antwerpen a déjà annoncé son intention de lancer de tels projets.

Mevrouw de staatssecretaris, ik weet dat u naar Charlton bent geweest, de Londense voetbalclub die heel wat inspanningen levert op dat vlak. Collega Ivo Belet is dezelfde week ook nog naar Celtic geweest. Ik denk dat u beiden tot dezelfde bevindingen zijn gekomen, namelijk dat het effectief goede resultaten kan opleveren. Het is dan ook een goed project dat wij moeten ondersteunen.

Het is wel zo dat Charlton, zo'n kleine club, daar jaarlijks meer dan vijf miljoen euro inpompt. Dat is voor de minder goedbedeelde supporters, voor crèches, gezondheidscentra, gratis les, voetbaltraining enzovoort.

U hebt ook een project voorgesteld. U hebt gezegd, ik heb hier een tekst van uw website bij, dat u 300.000 euro ter beschikking zou stellen van dit fonds. Enige tijd geleden kondigde ook GBA als een van de eerste clubs in België aan dat het een gemeenschapswerkproject zou opstarten. Niet toevallig heeft GBA een samenwerkingsakkoord met Charlton. Dat zal daar wel ergens ontsproten zijn.

Mijn vragen werden reeds een beetje beantwoord door uw voorstel. Ik heb het ook eens helemaal bekeken. Een aantal dingen weet ik dus reeds.

Mevrouw de staatssecretaris, welke initiatieven hebt u genomen? Die vraag werd reeds beantwoord.

Ten tweede, welke minimale voorwaarden zullen er gekoppeld worden aan de mogelijke financiële subsidiëring van het Open Stadionfonds? Waaraan moeten de projecten voldoen? Wanneer moeten ze ingediend worden? Het gaat natuurlijk wel via de Koning Boudewijnstichting.

Mevrouw de staatssecretaris, hebt u over dat project reeds gesproken

Quelles conditions associera-t-on aux subventions accordées par ce fonds? Quand les projets doivent-ils être introduits?

La secrétaire d'État a déjà invité des représentants de la ligue de football et de la ligue professionnelle à discuter de sa proposition. Quel est l'apport de la ligue de football, de la ligue professionnelle et des partenaires privés? Combien de projets pourra-t-on soutenir grâce aux moyens, probablement maigres, dont on disposera?

Les contrats des joueurs disposent qu'ils consacreront quelques heures aux relations publiques. La ligue professionnelle ne pourrait-elle pas insister pour qu'ils soient

met vertegenwoordigers van de Belgische Voetbalbond en de Profliga? Ik meen van wel, want die waren ook uitgenodigd.

Misschien is het ook belangrijk te weten, naast het bedrag waarin u voorziet, wat het bedrag is dat voorzien wordt door de Profliga? Wat voorziet de Belgische Voetbalbond? En wat brengen eventueel op dit moment privé-partners al in? Want dat is toch een van mijn opmerkingen. U sprak over 300.000 euro. Nu blijkt dat het maar om 250.000 euro zou gaan. Het bedrag is al niet groot. Als we het nog gaan verminderen...

U sprak ook over 40.000 euro per project. Dat wil zeggen dat er maar 6 projecten en een vierde van een project kunnen ingediend worden. Misschien kunt u daar ook nog iets over zeggen?

Het is ook zo bij de Profliga dat in de contracten van de spelers voorzien is dat zij een aantal uren besteden aan public relations. Meestal doen zij dat ook wel: voorstellingen van de club en zo. Maar misschien zou de Profliga er ook op kunnen aandringen dat het aanwezig zijn bij activiteiten die de sociale inbedding van de club verbeteren opgenomen wordt in de contracten in de toekomst?

Mevrouw de staatssecretaris, werkt u samen met de Koning Boudewijnstichting aan de verdere uitbouw van het fonds voor dat project? Dat project wordt nu wel opgestart maar het moet ook later kunnen voortgaan. Wie zal het later betalen? Zullen het de clubs zijn die het zelf moeten financieren? Wie zal dat later financieren?

Ik heb ook nog een vraagje over de vriendin van Thomas Buffel, niet omdat zij zo mooi is of zo maar gewoon omdat ik gezien heb dat zij in het project is ingeschakeld. Wat is haar rol? Werkt zij op uw kabinet? Wat doet zij voor het project? Ik weet het echt niet. Ik vraag het uit nieuwsgierigheid.

Ik heb ook nog een aantal opmerkingen. Eigenlijk is het bedrag toch klein: 250.000 euro. Tenzij die andere partners veel zouden bijleggen? Een aantal clubs is geen eigenaar van het stadion. Die zijn toch beperkt wanneer zij daar lessen willen geven of activiteiten willen inrichten in hun stadion.

Het project geeft enerzijds natuurlijk wel een positieve uitstraling aan de clubs. Dat is ook wel de bedoeling en zal op termijn ook wel meer toeschouwers lokken. Daar geloof ik ook wel in. Anderzijds is het nu beperkt tot eerste en tweede nationale, bij het mannenvoetbal dan nog.

Ik denk dat de rol van de gemeentebesturen verder kan worden opgekrikt omdat het de bedoeling moet zijn om ook de zeer talrijke provinciale clubs hierbij te betrekken. Zij kunnen nu geen project indienen maar ik denk dat er op dat vlak toch al een aantal goede voorbeelden zijn.

Als laatste opmerking wil ik toch nog zeggen dat ik het spijtig vind dat dit ook niet geldt voor de eerste en tweede klasse van het damesvoetbal. Damesvoetbal bestaat ook. Ik weet dat men meer vrouwen bij het voetbal wil betrekken, onder andere in het bestuur, maar het zou plezant zijn mocht ook het damesvoetbal hierbij betrokken worden. In eerste nationale zijn er bijvoorbeeld bepaalde

aussi présents lors d'activités qui améliorent l'ancrage social du club?

La secrétaire d'État coopère-t-elle avec la Fondation Roi Baudouin en ce qui concerne le développement ultérieur du fonds? Qui financera celui-ci après son démarrage?

Quel est le rôle de la compagne de Thomas Buffel, qui a été associée au projet?

Quelques clubs ne sont pas propriétaires de leur stade et ne peuvent donc pas y organiser des activités, comme des cours.

Les projets sont restreints aux première et deuxième divisions nationales de football masculin. Les provinces et les communes peuvent-elles y être associées de manière à ce que des clubs provinciaux puissent aussi introduire des projets? Pourquoi les clubs de football féminin ne sont-ils pas partie prenante à l'initiative? Je pense que de nombreux clubs sont intéressés car leur participation au projet aura des retombées positives et attirera des spectateurs.

ploegen die het goed doen.

07.04 Staatssecretaris **Els Van Weert**: Mijnheer de voorzitter, ik zou de heer Claes eerst en vooral willen bedanken voor de positieve belangstelling die hij heeft voor het dossier "open stadion". Ik weet dat u ook op andere terreinen met de problematiek van het voetbal bezig bent, mijnheer Claes. Dit is echter niet mijn eerste bekommernis vanuit mijn bevoegdheid. Mijn bevoegdheid heeft eigenlijk te maken met maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Ik kan meteen inpikken op uw opmerking dat ik alleen kies voor clubs uit de eerste en tweede klasse van het mannenvoetbal. Men moet uiteraard ergens beginnen en de middelen zijn bovendien zoals u terecht gezegd hebt beperkt. Bovendien focus ik vooral op het feit dat ik die clubs, die economische actoren zijn, wil aanzetten tot maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Wij zijn er trouwens van overtuigd dat voetbalclubs, meer dan andere ondernemingen, een serieuze hefboom kunnen zijn op het vlak van meer sociale cohesie en oplossingsgericht werken aan bepaalde wijken waar problemen zijn. Om die reden hebben wij ervoor gekozen om met het voetbal in zee te gaan en in eerste instantie met de clubs uit eerste en tweede klasse. Dit zijn immers toch wel serieuze ondernemingen die bovendien qua hefboom het meeste kunnen betekenen omdat bekende voetballers nu eenmaal een heel belangrijke voorbeeldrol kunnen spelen ten aanzien van bijvoorbeeld kwetsbare jongeren.

Dat is de reden waarom wij daarheen zijn gegaan.

Bovendien hebben wij dat, zoals u weet, niet zelf uitgevonden. In België is het een nieuwigheid om daarmee op een structurele manier bezig te zijn. Wij hebben onze inspiratie eigenlijk in het buitenland gehaald. U hebt verwezen naar de uitstap naar Charlton, waar werd bekeken hoe zij daar maatschappelijk verantwoord bezig zijn. Bovendien wil ik even zeggen dat Charlton in Groot-Brittannië genomineerd was voor een van de belangrijkste awards inzake corporate social responsibility, wat erop duidt dat het openstadionverhaal in die sfeer moet of kan worden bekeken.

In het bijzonder in het Verenigd Koninkrijk, waar het al twintig jaar een mooie traditie is, maar ook in Nederland is men structureel bezig met de problematiek, teneinde de wervende kracht van het voetbal, de voetbalclubs en de spelers aan te wenden om maatschappelijke noden in te vullen.

Wij zijn er ook van overtuigd – dat bewijzen ook buitenlandse voorbeelden – dat er in globo een win-winsituatie over de hele lijn kan ontstaan, zowel voor de club, die meer supporters en betere en andersoortige sponsors kan aantrekken en een betere sfeer in het stadion krijgt, alsook voor de lokale overheden, bedrijven, supporters en de samenleving. Dat wederzijds versterken van ogenschijnlijk tegenstrijdige of niet-verzoenbare belangen of het zoeken naar synergieën is echt een wezenlijk element van maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Vertrekkende van de huidige situatie in het Belgische voetbal, waarvan wij toch allemaal weten dat er nood is aan een revival of op

07.04 **Els Van Weert**, secrétaire d'État : Ce qui m'intéresse surtout, c'est la responsabilité sociétale des entreprises. Le fonds Stade Ouvert s'adresse aux clubs des divisions supérieures du football masculin parce que les moyens sont limités et que les acteurs économiques doivent être incités à entreprendre en assumant leurs responsabilités sociétales. Les clubs de football peuvent être un levier pour parvenir à une plus grande cohésion sociale et résoudre les problèmes des quartiers. Les clubs de première et deuxième divisions comptent dans leurs rangs des joueurs qui peuvent remplir une fonction exemplative importante vis-à-vis de jeunes, qui sont vulnérables.

Notre inspiration est venue de l'étranger, plus précisément de Charlton, au Royaume-Uni, où un projet socialement responsable dédié au football a récemment décroché plusieurs prix. De plus, actuellement, l'image du football belge pourrait certainement bénéficier d'un petit coup de pouce. Les principes de base du Fonds Stade Ouvert sont la continuité, le partenariat et le réalisme. Les projets seront donc jugés en fonction de leur continuité, de leur durabilité et de leur valeur structurelle pour la société. Dans ce cadre, nous travaillons également en étroite collaboration avec la Fondation Roi Baudouin. Les partenariats sont très importants également, tant du point de vue financier que de celui des infrastructures. Outre la Fondation Roi Baudouin, nous travaillons aussi avec l'Union belge de football et avec des sponsors privés comme Coca-Cola et Creyff's Interim. Les Pays-Bas sont parvenus, en l'espace d'un an, à multiplier le budget par trois. Ce devrait être possible chez nous également. Les administrations locales et les organisations sociales pourraient également

zijn minst aan het opkrikken van het imago van het Belgische voetbal, zou onze eigen variant van het voetbal in de community, het open stadion, een positief effect kunnen geven.

Wat zijn dan de basisgegevens die belangrijk zijn in het Open Stadion Fonds-verhaal? Dat zijn continuïteit, duurzaamheid – zoals daarstraks werd gezegd – partnerschap en realisme. Dat zijn de basiselementen.

Continuïteit is belangrijk, omdat het geen one shot mag zijn. Het moet echt een blijver zijn.

Vandaar ook de duidelijke keuze om samen te werken met de Koning Boudewijnstichting en om daarin een fonds te hebben. Dat maakt het gemakkelijker om met andere partners samen te werken en vooral op lange termijn dit model te kunnen uitbouwen in het Belgische voetbal en in de Belgische context.

Ik heb al verwezen naar het partnerschap met de Koning Boudewijnstichting. Er is ook een partnerschap met de Profliga en met de Voetbalbond die zich duidelijk hebben geëngageerd om dit verhaal te ondersteunen. U vraagt terecht naar de financiële engagementen. Als u - zoals ik heb kunnen lezen - bezig bent met de problematiek van het voetbal, zult u wellicht ook heel wat klagende clubleiders en bondsleiders hebben ontmoet die vaststellen dat de financiële ruimte in het Belgisch voetbal bijzonder beperkt is. Daarom bestaat hun engagement voorlopig voornamelijk uit het inbrengen van knowhow en infrastructuur en logistieke ondersteuning. We hebben bijvoorbeeld de gebouwen van de Bond mogen gebruiken voor de lancering van het evenement. Ik sluit echter zeker niet uit - en de indicaties zijn er, zeker van de zijde van de Profliga - dat zij in de toekomst op de een of andere manier ook financieel een inspanning zullen leveren. Zij geloven immers echt in dit verhaal.

Er zijn nog een aantal privé-partners. Daarvan hebben op dit ogenblik twee sponsors effectief financiële middelen toegezegd, met name Coca-Cola en Creyfs. Ook daar verwachten wij dat dit aantal de komende jaren zeker zal stijgen. We hebben bij de lancering van het Open Stadion Fonds een toelichting gehad van de stichting Meer dan Voetbal uit Nederland. Zij konden op een jaar tijd hun budget verdrievoudigen omwille van de positieve elan die ontstaan was na de eerste projecten, de zichtbaarheid, enzovoort. Ik durf daarop te rekenen. Daarvoor doen we een beroep op de Koning Boudewijnstichting om de ondersteuning te krijgen om dat ook bij ons waar te maken.

U zei in uw vraag dat u las dat ik 300.000 euro ter beschikking stelde en nu bleek dat dit maar 250.000 euro zou zijn. Het verschil tussen 300.000 en 250.000 euro zit precies in de kosten die wij bijvoorbeeld aan de Koning Boudewijnstichting verschuldigd zijn voor de tewerkstelling van een halftijds personeelslid dat instaat voor de lancering van het hele project, voor de brochures enzovoort.

Dit zijn bij het begin zeker behoorlijke kosten. Het is, mijns inziens, belangrijk dat het project goed gelanceerd wordt en dat we goede ondersteuning kunnen bieden. Het is duidelijk dat heel veel clubs – we hebben met hen overlegd – heel veel goede wil betonen en absoluut iets willen doen, maar dat er onvoldoende knowhow en personeel aanwezig is. Het is heel belangrijk dat iemand hen ondersteunt bij het

apporter leur pierre à l'édifice.

S'agit-il d'une dotation de 300.000 ou de 250.000 euros? Cette différence s'explique par le traitement d'un collaborateur administratif à temps partiel qui peut assister les clubs. Le montant de 40.000 euros par projet constitue un maximum. Il est donc parfaitement possible de soumettre des projets de moindre envergure. Pour le surplus, il incombe au jury indépendant de décider du nombre de projets et de ceux qui seront sélectionnés.

Nous avons trouvé un bon exemple à Charlton où le club de football a organisé des entraînements de football dans des parcs locaux après les heures de cours. Cette initiative a constitué, d'une part, une forme judicieuse d'accueil extra-scolaire et, d'autre part, un forum d'échange d'informations sur l'alimentation saine et l'apprentissage de l'esprit d'équipe. En conséquence de cette initiative, la petite criminalité a diminué de 28% dans cette région.

Vous trouverez de plus amples informations sur le Fonds Stade Ouvert et l'esprit d'entreprise socialement responsable sur le site web de la Fondation Roi Baudouin.

opstellen van dossiers, het zoeken naar partnerschappen, het aanreiken van voorbeelden van mogelijke partners, waaronder de lokale besturen. Zij werden eveneens uitgenodigd op het lanceringsmoment. Er waren een aantal schepenen en burgemeesters aanwezig. De openheid en de bereidheid bij de lokale besturen is zeker aanwezig. Dit is meteen een factor die maakt dat er een vermenigvuldiging van middelen zal komen. Een van de criteria is een duidelijk engagement van de club zelf, hetzij uit de eigen clubmiddelen, hetzij met de aanbreng van sponsors of andere partners, private of lokale besturen of sociale organisaties. Er zijn tal van mogelijkheden. Het model laat heel veel open. Via de beoordelingscriteria van de dossiers die na de projectoproep zullen binnenlopen, leggen we het op dat er partnerschappen worden gesloten. Op die manier kan men de middelen vermenigvuldigen.

40.000 euro is het maximumbedrag waarin voorzien wordt omdat we een aantal projecten de kans willen geven om het eerste jaar van start te gaan. Het is een maximumbedrag. Het kan perfect dat men iets kleinschaliger doet en eigen partners aanbrengt zodat het geen 40.000 euro zal kosten. De jury zal erover oordelen in welke mate het ingediende project 40.000 euro of minder nodig heeft. Van de beoordeling van de jury zal ook afhangen hoeveel projecten er uiteindelijk zullen geselecteerd worden.

Het belangrijkste is het duidelijk engagement dat het projecten moeten zijn die op de langere termijn zichzelf moeten kunnen dragen.

Het is niet de bedoeling dat clubs een project indienen waarbij dan sprake is van een eenmalig bezoek aan een ziekenhuis waarna het dan weer stilvalt. Het is precies de bedoeling om structureel een aantal dingen op te zetten die een wezenlijk verschil kunnen maken in bijvoorbeeld een bepaalde wijk. In Charlton hebben wij een project kunnen bezoeken waarbij na school in parken in de buurt van de club al voetballend opvang werd voorzien voor jongeren uit de wijk. De jongeren konden daar niet alleen voetballen maar ze kregen er ook informatie mee over gezonde voeding, waarden zoals solidariteit, teamgeest, het opnemen voor mekaar, enzovoort. We hebben daar kunnen vaststellen dat de kleine criminaliteit met 28% was gedaald. Dit was eigenlijk een enorm resultaat op zeer korte termijn. Het is volgens mij ook heel belangrijk voor de lokale besturen om in samenwerking met de clubs te kijken waar de opportuniteiten zitten.

Tot zover een aantal zaken die ook in die projectoproep vervat zitten. Een onafhankelijke jury zal oordelen op basis van de maatschappelijke meerwaarde van het project. Men zal ook moeten duidelijk maken dat het project past binnen de bedrijfsvisie. Ik kom dan weer terecht bij het maatschappelijk verantwoord ondernemen van die club, wat vertaald kan worden in concrete acties. Het moet met andere woorden een concreet initiatief zijn waarbij de inhoudelijke, financiële en personele inbreng duidelijk moet zijn. Bovendien moet er sprake zijn van partnerschap en een duurzaam effect.

U kunt de precieze tekst van het reglement terugvinden op de website van de Koning Boudewijnstichting en in de brochure waarvan ik u een exemplaar kan bezorgen als u dat wenst. We hebben een mooiere versie voor u meegebracht.

Ik denk dat ik de meeste van uw vragen heb beantwoord.

07.05 Dirk Claes (CD&V): Het damesvoetbal.

07.06 Staatssecretaris **Els Van Weert**: We zitten ook op dat vlak met het maatschappelijk verantwoord ondernemen, de hefboomfunctie en de beperkte middelen. Om die reden hebben wij de keuze gemaakt om echt te focussen op de eerste en tweede klasse van het mannenvoetbal. Niets sluit uit dat dit op termijn heel sterk kan worden uitgebreid binnen en zelfs buiten het voetbal. Ik denk dat we nu eerst moeten zorgen voor een systeem dat werkt zodat dit een positief effect kan hebben. Volgens mij is dit een verhaal dat moet groeien. Je ziet dat ook overal in het buitenland. Alle partners moeten hierin hun verantwoordelijkheid nemen, tot en met op het financiële vlak.

07.07 Dirk Claes (CD&V): Mevrouw de staatssecretaris, ik sta natuurlijk volledig achter het project. Het is een goed project, meen ik. Alleen vind ik het spijtig dat er zo weinig financiële middelen voor zijn. Want wat is het risico? Dat die clubs die projecten gaan indienen enthousiast zullen zijn en er alles voor doen. Zij zullen een goede werking hebben. Maar de clubs die u niet kunt bedienen door de financiële beperkingen zouden ontgoocheld kunnen zijn. Zij zouden wat ontmoedigd kunnen zijn.

07.07 Dirk Claes (CD&V): Je regrette le manque de moyens financiers, eu égard à l'importance du projet. La responsabilité sociétale des clubs de football devrait être une évidence.

Eigenlijk zou men ernaar moeten streven dat het in de toekomst voor de clubs tot hun opdracht behoort niet alleen voetbal te brengen, of wat dan ook, maar dat het maatschappelijk ingebed zijn en het spelen van een sociale rol d'office bij voetbal hoort, en bij alle sportclubs, niet alleen bij voetbalclubs. Wij moeten ruimer gaan dan dat.

Maar ik weet het, het bedrag nu is misschien wat weinig. Maar u kunt beter nu beginnen dan niet beginnen. Dat is ook een feit.

07.08 Staatssecretaris **Els Van Weert**: U hebt gelijk. Wat dat laatste betreft, – als ik nog even mag, voorzitter – hebben wij met de Profliga wel al een aantal keren gesproken. Wij vonden daar de bereidheid dat zelfs tot in de discussie over de licentievoorwaarden en zo mee op te nemen. Hetzelfde geldt voor een aantal clubvoorzitters. Zij willen dat opnemen in de spelerscontracten. Ik meen dus dat dit een bal is die aan het rollen gaat en die nog moeilijk te stoppen zal zijn. Dat hoop ik in ieder geval. Dat zou moeten blijken de komende maanden en jaren.

07.08 Els Van Weert, secrétaire d'État: Une concertation avec la ligue professionnelle a été menée en la matière. Il a même été envisagé de faire figurer la responsabilité sociétale parmi les conditions de licence et dans les contrats des joueurs.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 15.57 uur.

La réunion publique de commission est levée à 15.57 heures.